

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petitsor egyszer
 18 fillér, többszöri hirtetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 25. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Hitelszövetkezetek szövetsége.

A zalavármegyei gazdasági egyesület megalakítja a megyei hitelszövetkezetek szövetségét. Vármegyénk ezen illusztris egyesülete a gazdasági élet minden terén tevékeny s igyekszik a viszonyok javítása érdekében minden tőle telhetőt megtenni. Csak elismerés illeti azért, hogy a szövetkezés előnyeit is igyekszik biztosítani a vármegye lakosságának.

Évvel a mozgalommal kapcsolatban elmondjuk szerény nézeteinket a hitelszövetkezetekről, amelyek vármegyénk sok helyén csendesesen működnek s iparkodnak kitűzött céljaik felé.

Az erők tömörítése, egyesítése, amely a sok kis embert szövetkezésre bírja, az apró hitelszövetkezeteket magukat is arra készíti, hogy szövetségi kötelékbe lépjenek; így vélvén kitűzött céljukat könnyebben elérni.

A hitelszövetkezetek célja, működésük köre és nagy gazdasági hasznai — feltételezve mindig az okszerű és a célnak megfelelő szervezetet és vezetést — könnyen átérthetők. A kis emberek megtakarított fillereit akarják egyesíteni s a hitelt nem

nyeréskedés, hanem az önségély alapján szervezni. Hogy ez mikor és mennyiben sikerül, az természetesen más kérdés és a gazdasági élet kiszámíthatatlan esélyeitől, de leginkább attól függ, hogy lehetséges lesz-e az egész társadalmat s a gazdaság minden produktív tényezőjét egy nagy szervezetben egyesíteni. Mert csak akkor képes a szövetkezés nagy átalakulásokat eredményezni, ha annak alapelve a gazdasági élet nagy területén érvényesül.

A hitelszövetkezetek szervezése és vezetése az első pillanatra nem látszik nehéz feladatnak. Működési körük egyrésztől a takarékoság előmozdítására, másrésztől és különösen pedig kölcsönök nyújtására irányul. A pénzkölcsönzés pedig a legegyszerűbb üzlet a világon. Nem kell hozzá semmi tudomány, csak pénz és rutin. A vidéki takarékpénztárak ezért foglalkoznak ugyszólván kizárólag pénzkölcsönügylettel; nem kell hozzá kereskedelmi képzettség, még a kockázat merészsége sem s emellett biztosan jövedelmez.

Még pedig sokat jövedelmez; főképp oly országban, amilyen a mienk, hol a tőkeszegénység bénítja meg a vállalkozási kedvet.

Gazdasági viszonyainkon meg is látszik, hogy fő pénzforrásunk nem a nyereséges üzlet; hanem a kölcsön.

Felesleges volna előhozakodni a bőven ismeretes adatokkal, hogy a magyarországi birtokok mennyire tul vannak terhelve kölcsönökkel; érdekes adat ránk nézve ezuttal csak az, hogy a pénzügyi kölcsönök legnagyobb része a kis és középbirtokra esik.

Ebből könnyű belátni, hogy a takarékpénztárak kölcsön ügyletei révén minő nagy összegek jutnak osztalék címén a részvényeseknek, akik a nyereségért nem fáradtak, sőt a legtöbb esetben kockázatot is alig viselnek.

Könnyen megérthető tehát az a törekvés, hogy a kis existenciák, a hiteltkeresők módokat és eszközöket keresnek arra, hogy a részvényeseknek jutó hasznot a maguk részére biztosítsák. Így kerül ma előtérbe a szövetkezés, különösen a hitelszövetkezetek eszméje.

Téves hite és vak reménye az a tulbuzgó szövetkezeti apostoloknak, hogy a hitelszövetkezet arkánium tőkeszegénységben sanyalódó gazdasági viszonyaink gyökeres átalakítására, mert ismeretes az a

TÁRCA.

Apróságok Deák Ferenc életéből.

— Csapó Vilmos emlékezései nyomán. —

Deák Ferenc és Nedeczky Lajos ifju koruktól fogva benső barátságban éltek és sokat időztek együtt Nedeczky Ferencnél, ki Zalamegye legtekintélyesebb birtokosainak egyike, de ósdi világnézettel telített conservatív hajlamú táblabíró, a modern eszméket hirdető ifju Deákot »revolutionárius«-nak nevezé, rendszerint azzal szaktva félbe politikai fejtegetéseit »Ne beszéljen uram öcsém ilyen bolondokat!« Deák szívesen emlékezve vissza ifjúságának eme korszakára, elmesélé az öreg Nedeczky különönségeit, ki p. o. felháborodással üzette el huszárjával a faluban járó tyukászt és ha utjában saját birkanyájával véletlenül találkozott, fogatával visszafordult; egy néki adós nőrokonát, ki 20.000 forint tartozását számtalan zacskóba helyezett ezüst tallérokban személyesen visszafizeté, »vén boszorkány«-nak csufolva csaknem kiutasítá a sok pénzzel okozott alkalmatlanság miatt; a közeli Sümegh mezővárosban tágas házat bérelt, csak azért, hogy időnkint Kisfaludy Sándor, az ottani nyaralójába kiránduló veszprémi püspök és a környékbeli uradalmát néha megtekintő pápai Esz-

terházy társaságában tarokkot játszassék! Komolyan félté fiát Deák „veszedelmes“ politikai befolyásától és midőn egy megyei választás alkalmával érdekében nagyobb áldozatokat sikertelenül hozott — évekig haragot tartott Deákkal, liberális elveit okozva a vereségért. Egykoruak az ifju Deákot esinos arcu, de kissé elhizott ifjunak ismerték, kinek öltözékén feltűnt a zöld posztó nadrág, magas csizmákkal; társalgása a nőekkel inelkedésből állt. Nedeczky Hedvignek pl. kissé erős természetére célozva, mondá: »Hedvig kisasszony a család cimere!« És látva az elértett célzás okozta méltatlankodást, lévén a Nedeczky cimere medve, mentegeté magát, hogy nem szabad megjegyzéseit félre magyarázni, hiszen ő Csányi Lacit is mindig családja cimereinek nevezi, pedig a Csányi cimere — ökör!

Az ötvenes években Deák gyakran ellátogatott a L.-Tomaj szomszédságában fekvő Edericsre, hol korán özvegyé lett Nedeczky Lajosné leányával egy olaszos izlésben épült kis kastélyban, közel a Balaton partjához lakott. Ezen esaládi kör képezé az ő tulajdonképeni otthonát és ha nem Edericsen volt, Emma hugának szép leányai jöttek Kehidára, édes ajku vendégeinek Bécsből rendelt déli gyümölcsrel és cukrokkal kedveskedve. A látogatóknak örült, mert szórakoztatták. Történt egyszer, hogy vidékbeli vendégével a

szabadban itták ebéd után a fekete kávé, vitatkozva, hogy az cukorral jobb-e, vagy cukor nélkül? Éppen arra haladva a vendég-kocsis, ki szintén ebédéről jött az uraság konyhájáról, a háziur magához szólítja és megkínálja egy csésze keserű feketével.

— Jó volt-e? — kérdé a legénytől.

— Jó bizony nagyságos uram! — válaszolá bajuszát törülgetve.

— Hát kell még egy csésze?

— Kell a f . . . nek! — és sietve távozott.

Magányos óráiban Deák faragással foglalkozott, anyagul keményfát használva, vagy a kehidai talajból ásott, szerpentin kőhöz hasonló sötét-szürke agyagot, melyből meglepő hűséggel leginkább gyümölcsöket mintázott. Az agyagból és fából készült tárgyaknak egész gyűjteménye, a hozzá használt szerszámokkal együtt össze állítva és díszes keretbe foglalva Széll Kálmánné urnő tulajdonában van. Midőn Deák barátai esudálkozásukat fejezték ki, hogy ő képes ily kézműves időtöltésre: a gondolat szabadabb szárnyalására előnyösnek nyilvánítá a test gépszerű foglalkozását; diákkorában, tevé hozzá, leckeival csak úgy tudott jól elkészülni, ha tanulás közben térdeit folyton tégladarabokkal dörzsölgeté: mire a nadrág kiszakadt, fejében volt a lecke. Megeafolá azon elterjedt mese-

tény, hogy a nép inkább kölcsönt mint megtakarított tőkének gyümölcsötzetését reményli a hitelszövetkezetektől, tehát ezek nagyobb tőkét aligha fognak képezni; a szövetkezet manapság csupán arra volna jó, hogy a kölcsön üzleten valamit lendítsen, a kölcsönpénz terhét könnyebbítse avval, hogy a részvényesek osztalékát ne legyen kénytelen fizetni az, aki hitelt vesz igénybe.

Nálunk mint mentő eszmét propagálják egy idő óta a hitelszövetkezeteket, pedig ezek a gazdasági viszonyaink javítására irányuló akciónak csak szerény eszközei. Akik tulbecsülik, többet várnak tőlük, mint a mennyire képesek s könnyen abba a tév hitbe esnek, hogy a szövetkezés minden bajt orvosolni fog. Olyan mint a esodabalszam, amely mindenről használ; s amely a láb fájtást tényleg meggyógyítja ugyan, de a beteg emellett sarvadásban elpusztul. Azoknak sincs azonban igazságuk, akik az intézményt nagyon lebecsülik, sőt gazdasági életünk fejlődésére ártalmasnak mondják. A hitelszövetkezetek legvehemensebb ellenségei — tőkepénzesek, akik természetesen a konzervatív elemet képviselik s attól félnek, hogy ezek az apró szervezetek gyorsan átérjeszenek mindent s egy csapásra megsemmisül a tőke hatalma.

Amint a szélső felfogásoknak sehol sincs jogosultságuk, úgy van ez a szövetkezésnél is. Maga az intézmény nem alkalmas arra, hogy nagy gazdasági bajokat gyökeresen kiirtson, hogy egyszerre átalakítsa a régi rendet a hitelt keresők kedve és előnyei szerint, de igenis jó arra, hogy előkészítse a talajt egy új gazdasági átalakulásnak, hogy eleve biztosítsa, előkészítse, a gazdasági tényezőket: a tőke és munka arányosabb elhelyezkedését.

Ezért függ a hitelszövetkezetek jóté-

beszédet, hogy ő rossz tanuló lett volna és csak közvetlen a vizsga előtt látott a tanuláshoz; ellenkezőleg, a szorgalmasak közé tartozott, ki többször tanuló társai dolgozatait is elkészíté. Igaz, hogy a gimnázium egyik professzora, ha nagyon vesződni látta feladatával, segített neki, de ennek halálával, midőn *Deák* az új tanárhoz is folyamodott szorultságában, ridegen elutasítá, mondva, hogy „elég eszed van neked magadnak is.“ Ekkor kezdett önállóan gondolkodni.

Az osztrák rémuralom enyhülésével a szomszéd megyék ismerősei mellett, az ország kitűnőségei is politikai indokokból mind sűrűbben keresték fel *Kehidát*, ami a szerény háztartásnak terhére volt; a meddő gazdálkodás is elkedvetleníté *Deákot* és midőn nővére, *Kiss Józsefné*, sok gyermek és kevés vagyon hátrahagyásával elhalt és rokonai az eddig közösen kezelt vagyon osztályát óhajták, *Deák* készséggel elfogadta az eszmét *Kehida* eladása iránt. Ezen elhatározásához hozzájárult még egy gyöngéd természetű körülmény. Közéleben élt *Csányi Lászlónak* már nem ifju, de szelleműs, fenkölt gondolkozású özvegye, szül. *Inkey Szidonia* és *Deák*, ki benső barátjának gyászban maradt nejét vigasztalni járt, mélyebb vonzalomra gerjedt. De *Csányiné* vonakodván korlátokba szorítani a nagy férflu sorsát, kire az egész nemzet figyelme irányult,

kony hatása leginkább azok szervezésétől és vezetésétől, irányításától.

Különösen fontos a szövetkezés törvényes rendezése, mert a siker, amely nem rombolásból, hanem csendes átalakításból áll, meghiúsulhat, vagy nagyobb lehet aszerint, amint a törvény a viszonyoknak és a célnak megfelelő korlátok közé szorítja, helyes utra tereli a szövetkezést.

A mi törvényünkön azonban meglátszik, hogy akik alkották, nagy dolgot akartak ugyan művelni, a beteg hitelviszonyokat egy csapásra akarták egészségessé tenni, sőt bizonyos társadalmi és politikai körök a kegyes protektor szerepéhez kívántak jutni, de az igazi célt nem érték el, a törvény hiányainál fogva. Ugy látszik kisebb fontosságot tulajdonítottak a gazdasági célnak, mint az ezzel kapcsolatos politikai érdekeknek.

Mert hiszen a gazdasági cél az lett volna, hogy a pénzkölcsön üzlet egy része, amely főleg a kis embereket érdekli, áthelyezkedjék a szövetkezetek körébe. Ezt a célt azonban nem lehet elérni azon egyszerű oknál fogva, mert a hitelszövetkezetek törvényes konstrukciója ezt egyenesen kizárja.

A törvény ugyanis míg egyrészt nagy előnyöket nyújt a hitelszövetkezeteknek, másrészt megbénítja tevékenységüket, korlátozza forgalmukat, megakadályozza versenyüket. Üzletkörüik szűk; fejlesztésük és pénzforrásuk korlátozott; csupán üzletrészek szerzésére, betétekre s központból való vizleszámítolásra szorítkoznak.

Sok korlátozás mellett pedig egyetlen intézmény sem fejlődhetik. Hasztalan biztosít a törvény kedvezményeket, ki van zárva, hogy a hitelszövetkezetek az igazi célt a közhitel javára elérhessék, mert az üzlet szabadsága sokkal nagyobb előny, mint azok a kétes értékű kedvezmények,

összeköttetésük félbeszakadt *Deák* e buesuzó szavaival: »Mensch Denkt, Gott lenkt!« Ezek voltak Zala kies vidéke elhagyásának indokai és nem azon tévesen elterjedt vélemény, hogy *Széchenyi* István kezdeményezte volna politikai célzattól a *kehidai* birtok megvételét; ellenben a *Deákra* eső osztályrészek életjáradékra való értékesítése valóban az előrelátó nagy hazafi ötlete volt, ki biztos és elégséges jövedelem által akarta *Deák* függetlenségét és tevékenységének szabadságát biztosítani. Mig ezen intézkedés a közérdek szempontjából teljesen bevált, megingatá az egyetértést rokonainak egy részével, kik remélhető örökségükben csalatkozva érzék magukat, de utóbb kibékülve, kárpótlást nyehettek nagybátyjuk támogatásában.

Deák Ferenc 1856-ban kezdé meg állandó tartózkodását *Pesten*, az „Angol királyné“ szálloda két szobájában; egyik kétablakos nappali, előszoba nélkül, közvetlenül a folyosóra nyíló, mellette kisebb hálószoba. Butorzatuk a szállodáknál ismert jelleggel bírt; a pamlaghoz egy ellőtte álló nagy asztaltól nehéz volt hozzáférni, néhány karos és támlásszék nem mindig nyújtott elegendő ülőhelyet a látogatóknak és az ajtó mellé helyezett ruhatartó ingadozott a kabátok és kalapok terhe alatt. Iróasztala a mellékszobában állt; külön szolgát nem tartott. Vendégei-

amelyek fejében el kell fogadni a bilincset a tevékeny kézre.

Igy tehát a hitelszövetkezetek a gazdasági és hitelviszonyok reformját csak nagyon csekély mérvben javíthatják; a részvénytársasági alapon szervezett pénzüzetek továbbra is a helyzet urai maradnak; a közönség hitelforrása és tőkegyűjtő helyei a jövőben is a takarékpénztárak lesznek.

A törvény sok hiányán s a viszonyok által teremtett sok nehézségen igyekszik segíteni az élet s a szövetkezés üdvös eredményeit elősegítő intézmények mindig tágabb teret foglalnak.

Erre irányul a zalamegyei szövetkezetek köteléke is, amely ha helyes irányú tevékenységet fejt ki, jótékony lehet, mert fő előnye, hogy alapja kizárólag gazdasági cél s oly széles körre terjed ki, hogy bizonyára nivelláló hatása lesz az ellentéteseknek látszó érdekekre. A szövetkezet nagy szervezet kell hogy legyen, hogy annak kereteiben elhelyezkedhessen sokféle gazdasági érdek; kielégítést találjon a gyümölcsöző tőke és a hitelt kereső kis ember.

Hogy a szövetkezetek szervezkedése hová vezet, azt megjósolni senki sem tudja. Az élet fog mellettük vagy ellenük bizonyítani. A magunk részéről fegyvernek tartjuk, amely önvédelemre is alkalmas, de kárt is tehet vele magában az ember.

Minden attól függ, kinek a kezében van és hogyan használja.

A vasárnapi pihenő.

Néhány hete már annak, hogy nálunk is életbe léptették a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó miniszteri rendeletet s azóta bezárják a boltokat vasárnap délelőtt tíz órakor s a pékek hétfőn reggelre nem sütnék kifit. A rendeletnek ezekre vonatkozó intézkedéseit vesszük legjobban észre; a többi nálunk nem tűnik szembe. Az iparosok kisévárosi jóra való szokás szerint eddig is munka-

nek egy ládika olesó, de jó szelelő szivar állt folyton rendelkezésre. Ő maga is ezekből szítt, ugyszólván szünet nélkül. Étkezésre az első emeleti terembe járt, 6—8 terítékű külön asztalának sarokülésén foglalva helyet, mellette az öreg *Mikes* János gróf, *Deák* »dajkája« sima parókával, divatszzerű öltözékben, és *Bedekovics* horvát miniszter, kit időnkint a sziffon-palackból megfeeskendezett; még néhány »atyafia« és képviselő. Keveset beszélt, csak egy-egy szót dobva a társalgásba, melyet rendesen kacaj követett. Napjában csak egyszer evett, de akkor nagy étvágygyal; több ételt külön készítenek izlése vagy orvosi rendelet szerint, a cipónak és erdélyi mustárnak nem volt szabad hiányozni. Egy torzalaku, de jóképű főpincér ellenőrzé az étkeket és étkezőt, minden betevő falatját éber figyelemmel kísérve. Többször panaszkodék nekem, hogy *Deák* nem vigyáz magára, csak a zsiros ételeket szereti »und wenn er nur mehr Wein dazu trinken möcht' der gute Mann!« Az étterembe jöttekor és távozásakor az idegenek is köszönték, mit ő könnyed fejbőlintással viszonzott. A délutáni órákban ellepte szobáját a látogatók serege, kiket karosszékben, egyik lábszárán ülve, úgy, mint *Benczur* legélethűbb arképe megörökíti, kézzszorítással, szivart kínálva, de fel nem kelve fogadott. Télen néhány esti órát a nemzeti csi-

szünetet tartottak vasárnap egész napon át; a közönség reggel a korai órákban elvégezte bevásárlásait s ha a piacról és az utcáskokról eltűnnek egy fél napra a kofák, bizony észre sem vesszük a hiányukat.

A városi publikum tehát nem sok ügyet vetett az új rendre, különösen vasárnap nem, legfeljebb hétfőn reggel ébredt arra a kellemetlen tapasztalatra, hogy nem sült még meg a kifli; a falusiak és a kereskedők azonban már másféle érzélemmel fogadták a rendeletet.

A falusi ember megszokta, hogy ami aprólékos vásárolni valója van, azt — különösen nagy dolog időben — vasárnapi mise után vette meg. Neki tehát szokni kellett az új rendhez, még pedig sokszor egy fél munkanap árán. De a falusi nép azért nem zúgolódik az új rend miatt, sőt jól esik neki látni, hogy az ünnepnap méltóságos esendje a városba is beköltözött.

A kereskedők között azonban ellentétesek a vélemények, amint általában a vasárnapi munkaszünetre nézve nincs is általánosan elfogadott nézet, mert mindenki a maga szempontjából bírálja s a saját érdekei szerint szeretné rendezni ezt a kérdést.

Mielőtt a mostani rend életbe lépett, sokan sürgették, hogy a miniszter terjessze ki a munkaszünetet az egész vasárnapra, mert a kereskedőknek is szükségük volna egy kis pihenőre; a kereskedők legnagyobb része azonban erre a humanisztikus sürgetésre avval válaszolt, hogy nem több pihenés kellene nekik, hanem több munka, mert nem az a baj, hogy vasárnap nem pihenhetnek, hanem hogy egész héten keresztül nem dolgozhatnak, mert nincs mit.

Ezt az ellentétet abból az ötletből említtem fel, hogy a magyar kereskedelem immár megkapta a vasárnapi pihenőt, de a hét közben manap talán kevesebb dolga van, mint valaha volt.

Szép dolog a humanisztikus irányzat, szükségünk is van rá. Őszintén üdvözljük a miniszter rendelkezését s a vasárnapi munkaszünet kiterjesztését a magunk részéről határozottan helyesljük; de elismerjük azt az igazságot is, hogy esupa humanizmus a magyar kereskedelmet előbbre nem viszi s a vasárnapi munkaszünet sem a kereskedők, sem a kereskedelmi alkalmazottak helyzetén nem sokat lendített és különösen nem sokat használt a vidéki kereskedelemnek. Megelégednék az kevesebb humanizmussal s inkább azokat a rendszabályokat üdvözljük, amelyek már már elsüllyedő hajóját a zátonyra jutástól megmenteni iparkodnak.

A vidéki kereskedelem beteg s ezt a betegséget az állam is érzi. De nem az agyondolgoztatás betege, hanem a tétlenségé. Az utóbbi évek szomorú tapasztalatai beigazolták, hogy a vidéket agyonnyomja a fővárosból kiinduló konkurrencia s az Ausztriából is mozgósított verseny.

nóban töltött a most Deák-szobának, akkor *skuptsinának* nevezett sarok-szalomban. Ebéd előtt a népes utcákon tett sétája közben benyitott a »Vastuskó« ház sarkán levő Ráth Mór féle könyvkereskedésbe, hol a hallgatag tulajdonos néma mozdulattal rakta eléje a legújabb könyveket, míg ő az üvegajtón át nézte a Váci-utca járó-kelő közönségét. A könyvekből csaknem kizárólag regényeket választott ki, ismerve e tekintetben minden nemzet irodalmát és midőn előtte egyik hugát megrótták, hogy a regény-olvasás majd tulságos idealistává fogja tenni: »Hagyjátok csak olvasni — szólt közbe — a jó regény a kedélyre és lélekre nemesítőleg hat.« A mint egy könyvet elolvasott, elajándékozta.

Suttogták, hogy a szálloda bérlője, a városligeti szép kertészetéről ismert öreg Bartl szoros összeköttetésben állt volna a rendőrség politikai osztályával, sőt hogy Deák éppen azért maradt szállodájában, alkalmat nyújtani életének megfigyelésére, de ezen mende-mondát megcáfolá iránta tanusított szívélyes modora; magam is szemtanuja voltam, midőn egyszer Deákkal lehaladva a lepcsőn, a velünk találkozó Bartlnak két kezét nyújtva, barátságos beszélgetésre méltatta. A szálloda személyzete fejedelmként tisztelte és szolgálta őt, ki viszont bőkezű volt a borralalóval, az lévén, magánházakat illetőleg

A közönség nem kereste a vidéki üzleteket, mert helyébe jött az utazó; a vásárookra özönével hordta a gyolcsós tót a selejtes portékát s a paraszt nép ott fedezte szükségletét. A vidéki kereskedőnek jutott, ami maradt. Az utazókat megrendszabályozták ugyan, de azért a konkurrencia most is hatalmas, mert százféle módon játszik ki a törvényt s a közönség maga segíti elő a vidék romlását, amikor mindent nagy városokból szerez be.

A törvény igyekszik a fogyasztót visszaadni a vidéki kereskedelemnek s megtiltja az utazóknak, hogy a fogyasztókat felkeressék. Ezt örömmel fogadta a vidéki kereskedő, a szolid nagykereskedő s a közönség is, mert megszabadult sok zaklatástól. Emellett hazafias intézkedés is, mert az osztrák konkurrenciát kiszorítja a vidékről. Ez tehát hathatós gyógyszer a kereskedelem gyógyítására, de hogy vasárnap délelőtt tíz órakor, vagy délben zárják be a boltokat, nem sokat számít. A humanizmus mellé még néhány radikális védelmi törvényt kér a vidéki kereskedelem a tisztességtelen verseny s a külföldi konkurrencia ellen; munkát kér hétköznapra, hogy jól essék a vasárnapi pihenés.

Deák Ferenc emlékezete.

A haza bölcsének, Zalavármegye nagy szülöttének emlékeztére rendezett vármegyei ünnepségek méltó és igazán megkapó befejezése volt a kehidai kápolna besztertelése.

Deák Ferenc öreganyja, Hertelendy Anna családja Kehidán egy kis kápolnát építtetett, amelyet később a Deák család sirboltjává alakítottak át. Kehida nem volt ugyan a Deák család ősi birtoka s az csak Hertelendy Anna hozományaként került a Deákok tulajdonába, de a család egyik ága, amelyből Deák Ferenc származott, ide telepedett át. Itt lakott a haza bölcsének nagyatyja Gábor, atyja Ferenc, majd Deák Antal, Zalavármegyének hajdani híres alispánja, táblabírája és országgyűlési követe, akinek neve a pozsonyi diétákról ismeretes és aki bölcsesége, törvénytudása, hazafisága által az ország legtekintélyesebb férfiai sorába tartozott. Deák Antal is nőtlen volt, miként őse s Kehidán élt Deák Ferencel közös kenyéren. Ott is halt meg s a kápolna sirboltjában helyezték örök nyugalomra.

Kehidát Deák Ferentől tudvalevőleg gróf Széchenyi István vette meg, aki a szerződés megkötése idejében már Döblingben lakott s ezt a birtokát sohasem látta. Nagy Széchenyi örökösei a birtokot eladták s az jelenleg Baronyi Elek tulajdona.

A régi kuria idejében ma is ugyanaz, mint régen volt; a modern izlés, a gondos kéz nyo-

is, nézete, hogy a cselédség csupán a háznépének szolgálatára van fogadva, illő tehát, hogy külön fáradozásáért a vendég megjutalmazza.

Deák Ferenc, vagy mint ekkor már ország-szerte nevezték, az »Öreg ur« megjelenése rokonszenves volt; széles vállu, középmagasságu zömök természet erő és nyugalom jellemzők, és karjaiban csakugyan olyan erő rejlett, hogy valahányszor kehidai birtokának egy meredek útján kocsijával leereszkedék, kötőszíj helyett ő maga fogta és tartotta a kereket! Areszine üde, szemöldöke sűrű, bajusza bozontos volt, betakarva a ritkán mosolygó és még ritkábban nevető ajkat. Áthatóan fénylő szemei a szellem és jószág kinyomata mellett, benső felindulásakor szikrát hánytak, mert ellentmondást sem a nyilvános életben, sem bizalmas körben tűrni nem tudott; indokolt önérettel tartva saját nézetét mindig a leghelyesebbnek. Halkan, társalgáskor is átgondolt mondatokban beszélt, az »a« betűt némileg tompán a zala és vasmegyei tájszólás szerint, az »r« betűt keményen ejtve ki. Lassan, de nehéz, biztos léptekkel járt, ember nem látta sietni, mégis mindenhova időben érkezett, mert a pontos-ságot a jellem és jónevelés kellékének minősíté. Öltözetén gondos egyszerűség látszott; sötét-szürke pantalló katonás talpszíjjal, fénylő eszímák, magas mellény, állig érő fekete atlasz nyakkendő

mai meglátszanak ugyan rajta; park veszi körül a százados házat, de alakja, beosztása nem változott.

A kis kápolnát, a családi sirboltot azonban nem gondozta senki. Bomlott, roskadozott s az elemek, az idők folyása nagyon meglátszott már a kis ódon épületen, amelynek kriptájában Deák Ferenc szerettei s a vármegye nagynevű alispánja porlanak. Zalavármegye kegyelete azonban nem engedte összeroskadni, elpusztulni a kis templomot. Az alispánt megbizta, hogy a kápolnát állíttassa helyre s nehogy a kegyeletes emlék gondozás hiányában elpusztulhasson, alapítványt tett annak örökös fentartására.

A vármegye alispánja a kápolnát kijavíttatta s e hó 29-én dr. Rhédey Gyula kanonok beszentelte a nagyszámú ünneplő közönség jelenlétében.

Zalaegerszegről a vármegye képviselőtében küldöttség utazott Kehidára. Az ünnepélyen részt vettek dr. Jankovich László gróf főispán, Cser-tán Károly alispán, gróf Batthiány Ernő, gróf Batthiány Pál, gróf Batthiány József, Nedezky Jenő, Hertelendy József, Bezerédj Lajos, Balassy Miklós h. pénzügyigazgató, Thassy Kristóf m. t. főügyész, Várhidy Lajos zalaegerszegi polgármester, Takács Imre keszthelyi, Malatinszky Lajos zalaszentgróti főszolgabírák, ifj. Tarányi Ferenc, Krosetz István, Vízgy Géza megyei aljegyző, Szücs Mór esperes, Hayden Sándor, Beck Sándor, Osadinszky György, Hirtenstein Adolf, zalaszentgróti rabbi és még nagyszámú közönség.

A vendégeket Malatinszky Lajos főszolgabíró és Mezriczky Jenő szolgabíró fogadták, akik fáradságot nem ismerve, gondos körültekintéssel igyekeztek az ünnepélyt sikerültté tenni s a vendégek kényelmét biztosítani.

A résztvevők Deák Ferenc kuriájában, Baronyi Ede vendégszerető házában gyülekeztek össze s a házigazda őszinte szívességgel vendéglelte meg a nagyszámú társaságot.

Tíz órakor a kápolna köré gyűlt az ünneplő közönség s a vidék népe özönlött az ünnepélyre. Dr. Rhédey Gyula veszprémi kanonok először megáldotta az átalakított kápolnát s azután a jelenvolt papok segédletével misét mondott. Mise után száz meg száz ajak a Himnuszt énekelte.

Rhédey Gyula kanonok ezután a templom előtt szónoklatot tartott, amelynek hazafias tartalma és lelkes hangja annyira elragadta a hallgatókat, hogy zúgó éljen kísérte a papi ornatibusban levő szónok beszédjét.

Azzal kezdte beszédét, hogy a történelmet csak úgy lehet fölfogni, hogy azok a népek, a melyek a Megváltó eljövételét megelőzték, csupán a Megváltó útját készítették elő, utána pedig minden nép az ő keresztjének diadalát fogja elősegíteni. Isten nem hagyja el a nemzeteket. A történelmet emberi kéz írja, de isteni bölcsesség diktálja. Isten most is küld prófétákat a nemzetek megmentésére, de nem ruházza föl őket esodatévó hatalommal, mint régen, hanem ad

gyolcs szegélylyel, rövid, sötét zubbony, a gomboknál keskeny zsinórzattal, óralánc helyett selyem fonat órakulesesal. Nyári sétáin felöltő függött balkarján, jobbkarján kampós spanyolnádbot, fején — melyet kevés, de még alig őszült haj fedett — egy széles karimájú puha kalap és ezt le nem emelé senki fia köszöntésére!

Társaságban az öreg ur nagyon kedélyesen elbeszélgetett. Szó levén egyszer az emberek hálátlanságáról, ezen általános vád ellenében két vele történt esetet hozott fel: »A szabadságharc után, midőn még Zalában laktam, ellátogatva Edericsre a lakház előtt egy idegen külsejű emberrel találkoztam, ki annyi pénzért könyörgött, hogy visszautazhasson Linzbe, mert szerencsétlen üzletei nálunk tönkretették. Kérését teljesítém. Évek mulva Németországban utazástéve, a Rajna egyik városánál éppen a hajóra szállok, midőn lélekszakadva utánam szalad valaki . . . A linzi kereskedő volt, ki rám ismerve, a kölesönzött összeget visszafizeté.« — »Egy osztrák altisztet szolid ember létére démona mégis a kártyaasztalhoz csábítja és a reabizott pénzt elveszté. Valamelyik ismerősöm közbenjárásával hozzám fordult segélyért, ígérve, hogy amint megkapja várt tiszt kinevezését, fizetni fog. Segítettem rajta. Egy év után a katonatiszt benyit hozzám és könyvek közt rója le tartozását.«

nekik bölesességet, ad nekik hazafiasan dobogó szívet. De ad nekik egyuttal jó szülőket, rokonokat, a kik nevelik és előkészítik magasztos hivatására. A nagyok, ugymond, már a házi tüzhelytől viszik el hivatásának magasztos tudatát. Ebből a szempontból nézve a mai ünnepet, meg fogjuk érteni jelentőségét, mert ma Deák Ferenc rokonairól emlékezünk meg, a kiknek szelleme itt lebeg közöttünk. Most ismét felhős hazánk ege, de vajjon támad-e új próféta, a ki eloszlatja a fellegeteket. Bizzunk a jövőben, hisszük, reméljük és óhajtjuk, hogy nem imádkozunk hiába a hazáért.

Ünnepély után többen Baronyi Ede házába tértek vissza, majd pedig megindult a fogatok hosszú sora Zalaszentgrótra, ahol hatvan terítékű díszbéd volt.

Az első felköszöntőt dr. Jankovich László gróf főispán mondta Ő felségére. Ezután — ősi szokás szerint — megindult a felköszöntők árja. Hatásos beszédekkel mondott dr. Rhédey kánonok, a kit a közönség zajos óvációkban részélt.

Csertán Károly alispán a fiatalságot buzdította, annak egy rokonszenves tagját, ifj. Tarányi Ferencet, mint a pusztaszentlászlói, sőtjóri, nyírlaki kastélyok tulajdonosát kérte, hogy emlékezzék mindig kegyelettel arra, hogy ezeket a helyeket Deák Ferenc nagy alakjához fűződő emlékek töltik be s becsülje meg ezeket a házakat a haza bölesének emlékezetéért.

Ifj. Tarányi Ferenc felköszöntőjében Zalavármegye fiatalsága nevében ígérte, hogy nemesak Deák Ferenc hanem az őt ünneplők példaadását követi s a nemzet nagy fiának emlékezetét mindig tisztelben tartja.

Sok óvációban volt része dr. Jankovich László gróf főispánnak, Csertán Károly alispánnak s Malatinszky Lajos főszolgabirónak, aki az ünnepély rendezése körül annyi fáradságot fejtett ki s oly tapintattal járt el, hogy az ünnepély magasztos hangulatát az őszinte magyaros vendéglátás is emelte.

A Zalamegyei orvosszövetség gyűlése.

A zalamegyei orvosszövetség 1903. okt. 19-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek lefolyásáról a következőket közöljük:

Dr. Hány István m. t. főorvos a fiókszövetség elnöke megnyitván az ülést, következőket terjeszti elő:

A mai összejövetelünk célja nem egyéb mint az, hogy a nagyméltóságú Igazságügyministeriumban jelenleg tárgyalás alá veendő bünvádi eljárás költségeinek megállapításához a minket, mint orvosszakértőket is érdeklő díjazásra nézve orvos szövetségi igazgatóságunk utján méltányos kívánságainkat kifejtjük.

Deák nem szerette a hizelgést, még azt sem, ha előtte másokat dicsőítettek. A jóra és a nemesre való buzdításhoz elég az elismerés — mondá — hizelgés és dicséret csak ront az embereken.

Szerette a gyermekeket és a szülőket inté, hogy tőlük az ártatlan örömeiket meg ne tagadják, mert az ifjuság kedélye megkívánja az öröm táplálékát. Ilyen egyszerű és mélyreható mondasok jellemezték leginkább mélyenérző lelkületét.

Mint vendég nagyon készséggel alkalmazkodott a házi szokásokhoz, ahhoz esatlakozva, kit nem zavart teendőiben; csak egy kedvezményt fogadott el hálásan: ha valaki a háziak közül véle éjfélig fennmaradt, mert már évek óta szenvedett álmatlanságban; észrevéve az illető ellankadását, mindjárt visszavonult: »Jó éjszakát, tegyük el magunkat holnapra.« De a cselédségnek virasztani kellett, míg csak ő elaludt.

Deák a fővárosban nem tett és nem is viszonozott látogatásokat, csak *Vörösmartyék*at, ugyszólván családi otthonát, keresé fel gyakran és a téli idényben *Bezerédj* Istvánné vasárnapi ebédein vett részt, melyhez rendszeren még hivatalosak voltak: *B. Kemény Zsigmond*, *Gyulai Pál*, *Arany János*, a háziasszony fivére *Bezerédj László*, *Eötvös József báró*, *Perczel* testvérek és a volt tolnamegyei főorvos dr. *Havas Ignác*, a

A jogszolgáltatás terén nagyon is nagy szerepe van az orvos szakértőnek, a mely ténykedése alkalmával fontos, de egyuttal felelősséggel járó működési kört tölt be, a melynek hivatottabb és szakavatottabb ellátása céljából az állam az igazságügyi szolgálat terén működni hivatott orvosoktól külön szakképesítést is kíván.

Igaz, hogy a törvényszéki orvosi tudomány is változásoknak van alávetve, mert ennél is érvényesülnie kell a tudomány legújabb vívmányainak, a melyeket tehát nem lehet megmásíthatatlan szakaszokba és pontokba foglalni, a miből önként következik, hogy az orvos szakértő véleménye kifejtésében nem járhat el paragrafusok értelmében, hanem a szaktudomány fejlődése szerint felelőssége tudatában teljesen függetlenül nyilvánítja véleményét, fenn állván e mellett a szakértő azon kötelezettsége, hogy a bíróságnak a véleményében nyilvánítottokról felvilágosítással szolgáljon, mely után csak felülvizsgálat vagy felül vélemény kérésének van helye, de egyébként nem.

Ezen pár szóban foglaltakból kitűnik, hogy az igazságszolgáltatás képviselői részéről mily elbánás illeti meg az orvos szakértőt úgy tanulmánya mint társadalmi állása, valamint közhivatalnoki minőségéből kifolyólag, (mely utóbbit igazolja a büntető törvénykönyv 461. §-a) és viszont kitűnik az is, hogy az orvos szakértő díjazása, tekintve állásának nehézségét, igen gyakran annak veszélyességét, működésével arányban legyen, a melynek a most fennálló 1874. évi 7626. számú I. M. szabályrendelet nem felel meg.

Méltóztassanak tehát a felolvasandó véleményes jelentésünk egyes tételéhez a legjobb tudomásuk szerint hozzá szólani, hogy szövetségi központunk felhívásának pontosan eleget tegyünk.

Dr. Thassy Gábor fióksz. jegyző az általa kidolgozott véleményes jelentést a következőkben adja elő:

Tekintetes Közgyűlés!

A nagym. m. kir. I. Ministeriumban jelenleg tárgyalás alatt levő bünvádi eljárási költségek meghatározásának újból való felvétele arra vall, hogy a magas ministerium is belátja, hogy az orvosi kar, a mely az egész országban a legönzletlenebb és legodaadóbb készséggel áll úgy az egyeseknek mint a közérdeknek s így az igazságszolgáltatásnak is rendelkezésére, megérdemli, hogy működéséért a mai kor megváltozott viszonyaira s a gondterhes megélhetésre való tekintettel a jelenleg meg nem felelő díjazást megfelelő módon és méltányosan emelje. Mindenütt, az ország összes testületei és hivatalai feliratoznak és kérvényeznek a fizetés felemelés érdekében, a mely elvileg meg is van már állapítva s csak a mai politikai viszonyok rendezésétől függ azoknak életbe léptetése, így tehát méltányos dolog, hogy karunknak és rendünknek

kereseti viszonyait is a többi pályához mérten úgy az állam, mint a törvényhatóságok kellő módon megkönnyítsék az által, hogy egyrészt a rendes évi fizetéssel ellátott orvosok fixumát, másrészt az igazságügyi szolgálatban már rég idejét multa, elavult, nagyon alacsony díjszabást a mai modern viszonyokhoz képest, szükség-szerűen emeljék s bár méltán óhajtandó lett volna, hogy a magas Ministerium az ily nagy fontosságú kérdés megvitatására az O. O. Szövetség Igazgatóságát, mint az orvosi kar $\frac{9}{10}$ részének szóvivőjét és vezetőjét meghívja, hogy kellő felvilágosítást adjon és a gyakorlati szükségeknek megfelelő újításokat és módokat megvitassa, mégis meg vagyunk róla győződve, hogy O. O. Szövetségünknek ez érdemben benyújtandó és az ország összes fiókszövetségeinek kívánságát magában foglaló elaboratumát kellő figyelemben és elintézésben fogja részesíteni. Ezzel a remény-nyel és kívánsággal nyújtja be Zalavármegye orvosi fiók szövetsége is a mai közgyűlésen hozott határozatát, melynek pártolására és keresztül vitelére az O. O. Szövetségi központot ezenel felkéri.

A m. kir. igazságügy minister urnak 1874. évi április 4-én 7626. sz. a. kelt rendeletére vonatkozólag, melyek a napi díj és szakértői működési díjakra vonatkoznak, javaslatunk a következők:

Az 5. §. második bekezdése szól a rendes évi átalánnyal nem díjazott orvostudorok napi-díjáról, ezt 10 koronában kérjük megállapítani, mert itt tekintetbe kell venni azt, hogy az orvos ezen elfoglaltsága alatt praxisából készpénz jövedelmet veszít, tehát méltányos, hogy legalább annyi napi díjat kapjon, mint — javaslatunk szerint — a végtárgyaláson fél napig tartó jelenléteért és ez a napidíj — épügy mint a bírósági személyeknél — akkor is megjárjon, ha csak fél napig tart a kiküldetés.

A 9. §. első pontja: elmebeteg megfigyelése naponként 2 korona, e tekintetben adott vélemény, tekintettel az elmebetegéről szerkesztendő írásbeli dolgozatok komplikáltabb és kiterjedtebb voltára, 10 korona.

Az 1899. évi február 22-én 2661. sz. a. kelt I. M. rendelet végkép töröltessék, mert nyilvánvaló, hogy mindegyik elmebeteg vizsgálata u. a. körülményes és óvatos eljárást igényli, mint az első és így semmi sem indokolja a kevesebb díjazást.

A 9. §. második pontja: boncolásért és a vizsgálatot vezető orvossal együttes véleményért 30 korona; tekintettel a boncolásnál használt öltözéket semmi más célra használni nem lehet és nem szabad fertőtlenítés előtt és végre azt, hogy lelkiismeretes orvos a boncolás után 4—5 napon keresztül nőgyógyászati, szülészeti, vagy sebészeti praxist — a melyeknél leg-

— Részemről ebben esunyaságot nem látok — jegyzé meg az öreg ur — csak az volna a esunyaság, ha Simort országbiróvá és Majláthot primássá nevezték volna ki.

A társalgás gyakran komoly mederben is folyt. Valamely felmerült társadalmi kérdés kapcsán Deák így nyilatkozott: Az, ki a közéletben szerepelni kíván, keressen minden rétegben összeköttetéseket és ne kerüljön el, vagy utasítson vissza oly egyéneket sem, kikről a világ nem jót beszél. Lám, magam is akárhány emberrel szorított kezet, kiről meg vagyok győződve, hogy érdemtelen reá!

Ilyen bizalmas körben nem maradhatott kizárva a politika, sőt annak ellentétes felfogása sem. — Perczel Mór tábornok egy szóváltás közben ekként aposztrófolta Deákot: Az alkotmány helyreállítására vonatkozó kiegyezésig, melyet te vezetél, minden rendben volt, — de ennek megtörténte után nekem kellett volna átvenni az ország gyeplőt!

fővárosi tanácsnak és a nemzeti kaszinóknak intező személyisége, egyuttal *Bezerédj* Istvánnak és özvegyének bizalmas barátja. Az öreg ur a „tolnai konyhán“ készült magyaros ízű étkeket, a hidjai pulykát és medinai bort humoros ötleteivel fűszerezé, többnyire Keményt »a fejedelmet« esipkedve. Egyszer is az emésztés mozdulatlanságában szendergőt felriasztá . . .

— Te Zsiga, honnét vetted azt a hirt, hogy a pápa le akar köszönni, hiszen az egy lapban sem állt!?

— Dehogyan nem állt, dünnögé Kemény zavarban.

— Hát hol olvastad? szorongatá tovább az öreg ur.

— Hol olvastam? . . . több lapban . . . például két francia ujságban is . . .

— No, ha olvastad, hát miért nem tetted be a „Naplód“-ba!?

Kemény Zsigmondot azzal gyanúsíták barátai, hogy saját lapját sem olvassa. De vereségét jól értesültsége által helyrehozandó, Kemény megszólalt.

„Hallottátok, hogy most, mikor a felelős ministerium kinevezése (1867) már szinte biztos: Simorból primás lett és Majláthból országbiró; nem-e esunyaság ez!?”

nagyobb a veszély az infectióra — nem végezhet.
A 9. §. harmadik pontja: bonevizsgálat vezetéséért, ellenőrzéséért, lelet és vélemény szerkesztéséért 35 korona, mert a vezető orvosnak is jelen kell lennie az egész boncolásnál, vidéken legtöbbször segédkeznie is szükséges és végre terjedelmes bonevizsgálati jegyzőkönyvet is kell neki szerkeszteni.

A 9. §. negyedik pontja: a boncoló orvosnak lényegesen eltérő külön vélemény szerkesztéséért 10 korona, éppen a lényegesen eltérő s ezt körülményesen indokoló vélemény szerkesztése teszi indokolttá.

A 9. §. ötödik pontja: ha a vizsgálat rothadt hullán fogatosítottatik, a meghatározott illetéken felül 10 korona, fokozottabb veszély az infectióra, az egészségnek és ruházatnak nagyobb rongálására való tekintettel.

A 9. §. hatodik pontja: esecsemők boncolásáért, a tüdőpróba eszközlésével vagy anélkül 30 korona, mert eltekintve attól, hogy a esecsemők boncolását is u. a. lelkiismeretes pontossággal kell teljesíteni, mint a felnőttekét, sőt mivel legtöbb esetben fulladás, megfojtás vagy mérgezésről van szó, a midőn tüdő, bél és dob üreg próbát, ugyszintén a mérgezett szervek minuciosus vizsgálatát, kivételét és elesomagolását kell teljesíteni, ez tehát több időt vesz igénybe, mint a felnőtt hulla boncolása, ez teszi tehát indokolttá kívánságunkat.

A 9. §. nyolcadik pontja: erőszakos nemi közönség, megfertőztetés, vagy fajtalanság esetében vizsgálatért 10 korona, mert nemcsak a vizsgálatot teljesíti az orvos, hanem igen gyakran górsóvi praeparatumokat is kell készíteni és véleményes jelentést szerkeszteni.

A 9. §. kilencedik pontja: nőnek megvizsgálásáért, magzat elhajtás miatti gyanu esetében 15 korona, mert minden egyes esetben belső méhtükri vizsgálatot is meg kell ejteni és véleményes jelentést szerkeszteni.

A 9. §. tizedik pontja: a kitett esecsemő megvizsgálásáért a) ha élve találtatott 6 korona, b) ha halva találtatott és boncoltatott 30 korona a 6. pont alatt elmondottak értelmében.

A 9. §. 11. pontja: súlyosan megsértettnek vagy megsebesítettnek megvizsgálásáért 10 korona, a többféle sérülés alapos megvizsgálásáért és azoknak a látéletben leírandó részletezéséért.

A 9. §. 12. pontja: könnyű testi sértés megvizsgálásáért 5 korona.

A 9. §. 13. pontja: vizsgálat alatti egyén testalkatának testi fogyatkozása tekintetében való megvizsgálásáért 5 korona, mert ez is u. a. időbeli veszteséggel és teendővel jár, mint a 12. pont alatti.

A 9. §. 14. pontja: nő vizsgálat a szülés eltitkolása miatt és terhes nő megvizsgálása 15 korona a 9. pont indoklása értelmében.

A 9. §. 15. pontja: idétlen magzat megvizsgálásáért 6 korona, a 10 a) szerint.

Általában kívánatosnak tartjuk az egyes vizsgálati esetek díj megállapításánál a pontosan kitett fix összeg meghatározását, mert az ilyen kitételek: »2—4 K-ig, vagy 4—10 K-ig« legtöbbször konfliktusra vezetnek a díjat megállapító bírő és a szakértő között.

A 9. §. 16. pontja: végtárgyaláson szakértő minőségben való jelenlétért az orvos díja: a) fél napra 4 óránál kevesebb ideig tartó elfoglaltságnál 10 korona, b) egész napra 4 órán túli elfoglaltságnál 20 korona, c) minden következő fél napra 10 korona, mert a végtárgyalásról az orvos nem távozhat el és praxisát nem folytathatja.

Azon esetben, midőn a szakértő székelyre való visszatérése 4 órán belül nem lehetséges, az egész napi működési díj megjárjon.

Halál büntetés végrehajtásánál való megjelenésért 50 korona, tekintettel a nagyobb kedélyi emócióra, a mely a szakembereket sem kiméli meg ilyen esetben az erősebb pszichikai meg rázkódtatástól és tekintettel arra, hogy a halál konstatálását két ízben is, a halál bekövetkezésének megállapítása után 30 perc múlva, kell teljesíteni.

A 25. §. utolsó bekezdése szerint a díj megállapítások ellen felszólalásnak is van helye, a melynél az az óhajunk, hogy a díjat megállapító elnök ne vehessen részt a törvényszék felülvizsgálati határozatának kimondásánál, a melynél a kir. ügyész véleménye is meghallgandó.

A közgyűlés az előterjesztett jelentést egyhangulag elfogadta és az országos központhoz való felterjesztését határozta el.

Elnök megköszönve a jelenlevők érdeklődését, az ülést bezárta.

Hírek.

A közoktatásügyi miniszter sürgönye. A zalaegerszegi Deák-ünnep alkalmából *Wlassics* Gyula kulturminiszter a város szülöttje, a következő táviratot intézte az ünnepet rendező bizottság elnökéhez: „Deák Ferenc születése századik évfordulójának emlékéül azzal véltem a legméltóbban ünnepelni, ha Magyarország minden tanintézetében, a legkisebb népiskolától az egyetemekig, a nemzet jövő sorsát vezető ifjúság megnyítja fogékony elméjét és nemesen dobogó szívét a haza bölcsé soha el nem muló hatásának és mély kegyelettel mutatja be hódolatát az igazi államférfi nagyságnak, az önmagát elfeledő hazaszeretnek, a tántoríthatlan királyhűségnek, a minden hiúságtól ment, de önérzetes méltóságában fenséges nagy jellemnek. E mellett az volt lellem óhaja, hogy a mi forrón szeretett Zalamegyénk, Deák Ferenc szülőföldjének székelyén magasztos ünnepeteken együtt hódolhassak a mi lelkünkhöz, a mi szívünkhöz legközelebb álló nagy halhatatlanunk emlékének. Ha ebben engem tölem nem függő okok megakadályoztak is, mégis ott leszek lellem egész melegevel, szívem egész erejével a szülőföld oltára előtt és veletek együtt imádkozom: Lebegjen e nemzet fölött Deák szellemének mindent kibékítő, áldó ereje!”

Deák Ferenc emiézete Söjtörön. A haza bölcsének szülőfaluja, Söjtör község is méltó módon megünnepelte a vármegye nagy fia születésének 100-ik évfordulóját. 18-án reggel 8 órakor a község lakossága a község házához s innét 9 órakor a templomba vonult. Mise után a képviselőtestület, Thassy Lajos járási főszolgabíró elnökle alatt díszközgyűlést tartott, melynek befejezése után testületileg tisztelt gróf Festetics Mária grófnőnél, hol Pajthy Elek söjtöri plebános mondott hazafias, az ünnep jelentőségét ismertető s Deák Ferenc életét és működését méltató beszédet. Majd Deák Ferenc születési házához vonult a község s az ott elhelyezett emléktáblát megkoszorúzták. A község lakossága az ünnepély alkalmából házaft feldiszipette.

Deák ünnep Nagykanizsán. Kegyelettel ülték meg f. hó 18-án Nagykanizsán Deák Ferenc születése századik évfordulóját. A város képviselőtestülete — miután d. e. 9 órakor a róm. kath., 10 órakor az ág. ev. és 11 órakor az izraelita templomban ünnepélyes isteni tisztelet volt — d. e. 11¹/₂ órakor díszközgyűlést tartott, melyet Vécsy Zsigmond polgármester megnyitván, Remete Géza városi képviselő hazafias szellemű ünnepi beszédet tartott, mely után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel kimondotta, hogy Deák Ferenc halhatatlan érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg, arcképét a díszterem részére lefesteti s a városi főgymnasiumnál 5000 koronás ösztöndíjat alapít; a polgármester megnyitó és Remete Géza ünnepi beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja, egyuttal kinyomatja a község között való szétosztás céljából. — *Délután az Irodalmi és Művészeti kör* tartotta emléktábla leleplezési ünnepélyét óriási község részvétele mellett. D. u. 3 órakor indult a község, amelyben az egyes meghívott egyetek testületileg vettek részt, a főgymnasium déli oldalához, ahova kivonult a nagykanizsai főgymnasium ifjúsága is. Az ünnepet Csóti Márk főgymnasiumi tanár, az Irodalmi és Művészeti Kör irodalmi szakosztályának elnöke nyitotta meg lendületes beszéddel, mely után a főgymnasium énekkara a Himnussal énekelt; majd Gärtner Antal joghallgató dr. Révai (Ullrich) József ünnepi ódáját szavalta el hazafias tüzzel; ezután az irodalmi kör dalárdája Huber Károly alkalmi dalát, a Fohászt énekelt nagy sikerrel; ezután Szalay Sándor áll. elemi iskolai igazgató, a „Zala“ szerkesztője tartott Deák Ferenc nagy nevéhez méltó ünnepi beszédet, amely telve volt szóvirággal, remek képekkel és mély tartalommal s magával ragadta a hallgató községet. E beszéd alatt hullott le a lepel. Végül Horváth György főgymnasiumi igazgató tartotta a záró beszédet s az irodalmi kör nevében az emléktáblát átadta a város gondozásába; Vécsy Zsigmond polgármester a város nevében az emlékművet átvette és éltette az emlékművénél készítőjét Teles Ede szobrászt, aki a szünni nem akaró éljenzésre a podiumon megjelent és meghajolva köszönte meg az elismerésnek eme fényes megnyilatkozását. Este 8 órakor az »Arany

Szarvas« szálló nagytermében kitünően sikerült bankett volt, amelyen számos lelkes felkészült mondottak.

Deák ünnepély az ifjúsági körben. A zalaegerszegi kereskedő ifjak önképző köre folyó hó 18-án délután 3¹/₂ órakor, saját helyiségében Deák ünnepélyt rendezett a következő programmal: Hymnus, énekelt a község. Ezután Breisach Sámuel a kör agilis tagja és tb. elnöke tartotta megnyitó beszédét a nála megszokott ékesszólással. Majd Siposs Ernő lépett a podiumra és hatásosan szavalta el Pósa Lajosnak „Ezer év után“ című versét. Az ünnepség fénypontját Kardos Jenő joghallgatónak lendületes, költői magaslaton álló s hazafias eszmékkel telt ünnepi beszéde képezte. Eisner József Ábrányi Emilnek »Esküdjünk« című költeményét szavalta el lelkesedéssel, majd Neumann Albert zárászava következett, mely után a község a Szózatot énekelt. A szűk körben lezajlott ünnep lelkes hangulata a jelenlevő községet, amelynek soraiban a város több előkelő polgárát láttuk, magával ragadta.

Kaszinó estély. A zalaegerszegi Deák-ünnepély méltó befejezése volt a 17-én este tartott Kaszinó-estély, mely fény és látogatottság tekintetében bármely vármegyei ballal felvehetné volna a versenyt. A vármegye előkelősége nagy számban volt képviselve s a hölgyek remek toilettéjéi, a kedélyes fesztelenség a híres vármegyei bálók emlékeit idézték fel. Tízóra zsufozásig megtelt a terem s a tánc szakadatlanul, jókedvvel folyt reggeli 7 óráig. A multság sikerében az orosz-lánrészt Bubics Tivadar megyei aljegyzőt (mint a multság főrendezőjét) illeti meg. Éber figyelemmel gondoskodott, hogy a multság minél impozánsabb és kedvesebb legyen. — Jelen volt hölgyek a következők: Asszonyok: Abaffy Ödönne, Bogay Elemérné, Bottfy Lajosné, Brier Sándorné, Csesznák Sándorné, özv. Farkas Imréné (Hagyáros), Hány Dezsőné, Hertelendy Ferencné (Budapest), Hajik Istvánné, Hány Istvánné, Hertelendy Józsefné (Vindornyalak), özv. Isoó Jánosné, Marton Lászlóné, Paukovich Györgyné, özv. Paresetion Ottóné, Plihal Viktorne (Nagykanizsa), Rozsnyay Béláné, Oltay Guidóné, Oeskey Rudolfné (Páka), Szücs Dezsőné (N.-falud), Skublies Jenőné (Andráshida), Thassy Gáborné, Táncozó Lajosné (Rád), Udvardy Vincéné, Viosz Ferencné (Nagykanizsa). Leányok: Csesznák Melani, Csesznák Anica, Farkas Margit és Farkas Zsófia (Hagyáros), Földváry Emma (Budapest), Hány Clarisse és Lenke, Hertelendy Irén és Nelli (Vindornyalak), Isoó Viola, Paukovich Stefike, Oltay Málvin, Oeskey Miei és Róza, Skublies Gizella, Lenke, Miei, Fanny, Antika és Marlian, Szücs Raffika, Töreky Irén, Mariska, Udvardy Raffika. Felülfizetett: Abaffy Ödön es. és kir. kamarás 2 koronát.

Királyi kitüntetés. Ó felsége a király szentkirályi Nagy Valér ezredesnek, a nagykanizsai ötödik számú lovatató bizottság elnökének, kiváló szolgálatai elismerésül a vaskoronarend harmadik osztályát adományozta.

A reformáció ünnepét a zalaegerszegi ev. ref. főkegyház hívei is megünneplik. November 1-én d. e. isteni tisztelet lesz, amely után a hívek az ur vaesorához járulnak. Isteni tisztelet alatt Dezse Dániel barabásszegi lelkész tart szónoklatot.

A városi képviselőtestület Várhidy Lajos polgármester elnöklésével f. hó 24-én népes közgyűlést tartott, amelyen tudomásul vették dr. Szigethy Elemér városi ügyésznek Hainzmann Samu volt vendéglős által a város községe ellen indított per befejezéséről szóló jelentését, mely szerint az elsőfoku bíróság által 5.100 K-ban megállapított kártérítési összeget a kir. kuria jóváhagyta s ezt az összeget a városi tanács a város megtakarított pénzből felperesi ügyvédek kifizette. — A közgyűlés a pénzügyi bizottság és a városi tanács javaslatához képest 1904. évi január 1-től számítva a városi ügyész évi fizetését 800 K-ban, a városi mérnök fizetését pedig évi 1600 K-ban és 400 K lakbérben állapította meg; valamint megállapította a városi tisztviselők részére kiküldetések alkalmával a napidíjakat. Ezen határozatok folytán a szervezési szabályrendelet megfelelő szakaszai módosítást szenvednek.

Gábrriel Alajos csendőrőrmesternek a rendőrbiztosi állásáról való lemondását a közgyűlés tudomásul vette.

Kubina András volt városi mérnöknek segély iránti kérelmét, Hartl István volt szállásmester-

nek kegydíj iránti kérelmét, Kovács József városi állatorvosnak fizetése felemelése tárgyában, Csenstericz Béla rendőrkapitánynak személyi pótlék adományozása iránt beadott kérelmét a képviselőtestület nem teljesítette.

A mezőőröknek kérelmére fizetésüket a közgyűlés havi 40 koronára emelte fel.

Rosenfeld Alajos volt helypénzbérlő kérelmét még hátralevő 1-477 K 52 f tartozásának elengedése tárgyában a közgyűlés nem teljesítette.

A Fehérképi vendéglőnél a pótépítkezés a tanácsi jelentés szerint elhalasztatott, amit a közgyűlés tudomásul vett.

Az Arany Bányai szálloda bérbeadása tárgyában szeptember hó 12-én megtartott árverés eredménye bejelentetvén, a közgyűlés azt nem fogadta el, hanem utasította a tanácsot, hogy újabb árverést tüsszön ki; egyúttal a tanács az »Arany-Bányai« bizottsággal együtt újabb árverési feltételeket állapított meg, melyek pontrólpontra felolvasatván, a közgyűlés azokat csekély módosítással elfogadta.

A városi címert illetőleg a történet kutatások alapján a közgyűlés a tanács javaslatához képest elhatározta, hogy címerül paizs alakban a róm. kath. templom oltárképén levő Mária Magdolna képét fogadja el, városi színül pedig a kék-fehér színt s ily irányban tesz a miniszteriumhoz előterjesztést.

A r.-kapitány előterjesztése folytán dr. Graner Adolf városi orvos javaslatára dr. Fürst Béla gyakorló orvost a közgyűlés fizetéstelen tiszteletbeli orvossá nevezte ki.

A „Zalaegerszegi Kenyér Egylet“ a lefolyt évről a következő jelentést adta ki: az egylet vagyona 1902. évi október 1-én 1226 K 99 f-t tett ki. Tagsági díjak és adományok útján befolyt 1903. évben 691 K 50 f. Ebből a múlt téli évadban 28 család 1633 darab 3266 kgr. súlyú és 685 korona 86 fillér értékű kenyérral segélyeztetett és ennélfogva az egylet jelenlegi vagyona 1229 K 11 f, melyből 1212 K 84 f a zalaegerszegi takarékpénztár részvénytársaságnál van elhelyezve.

A vármegyei tanfelügyelő körirata a megye mindenféle fokozatú állami, államilag segélyezett és községi népoktatási tanintézetéhez: „A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1903. évi május hó 24-én 42.982 sz. a. kelt rendeletéhez képest értesítem címet, hogy mindazon helyeken, ahol a protestáns hitfelekezet a reformáció emléknapját megünnepli, az állami és községi iskolába járó mindkét evang. protestáns felekezethez tartozó növendékeknek az illető hitfelekezet részéről történő egyszerű bejelentés alapján október hó 31-én szabadságnap engedélyezendő. Hazafias üdvözlettel Zalaegerszeg, 1903. október 15-én. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Uj iparhatósági biztos. Csáktornyán Menesey Károly állami elemi iskolai tanító elfoglaltságára való hivatkozással az iparhatósági biztos állásról lemondván, Csáktornyán a járási főszolgabíró az iparhatósági biztos teendőket ellátásával Plichta Béla csáktornyavidéki körjegyzőt bízta meg.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Apatics János csáktornyai járásbírói telekkönyvi átalakító díjnokat hasonló minőségben az óbecsei kir. járásbíróhoz helyezte át.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Nagy Béla zalaegerszegi lakos ügyvédjelöltöt a komáromi törvényszékhez aljegyzővé, a p.-miniszter Tarr Károly pénzügyi számgyakornokot a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtisztvé nevezte ki.

Nyugalomba vonuló plebános. Aczél József tb. kanonok, gyulakeszi plebános, plebániájáról 1904. január 1-re aggkorára való hivatkozással lemondván, a veszprémi megyés püspök a lemondást elfogadta s az ősz lekipásztornak ötvenhat éves buzgó működéséért meleg hangon mondott köszönetet.

Mérnöki iroda. Ifj. Stetka Péter okleveles mérnök városunkban mérnöki irodát nyitott Kossuth Lajos-utcaiban (Botfy-féle házban); ajánljuk őt városunk és vidéke közönségének pártfogásába; működési körére nézve tájékoztatást nyújt lapunk mai számában közölt hirdetése.

A félárú vasuti jegyek ügyében a m. kir. államvasutak igazgatósága a következő értesítést teszi közzé: A félárú vasuti jegy váltására jogosító arképes igazolványok az 1904. évre ide-

jekorán való érvényesítésük végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (VI., Andrassy-út 73-75) már október 20-tól kezdődőleg beküldhetők. Azok a jogosultak pedig, akik az idén ily igazolvány birtokában nincsenek, de az 1904. évre váltani kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak ezidőtől kezdve kérhetik. Nehogy tehát az igazolványok érvényesítése, illetve az ujak szállítása körül késedelem merüljön föl, figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az érvényesítés kieszközölését, illetve az új igazolványok kiállítását az előírt módon mielőbb kérelmezzék. A nyugdíjasok lakhelyükre illetékes hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt, hogy díjazott tisztséget, vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek, igazoltatni tartoznak.

Tanszerek adományozása. A veszprémi megyéspüspök az egyházmegye területén levő róm. kath. iskolák között a f. 1903/4. évben 102 db tanszert osztott ki 870 korona értékben. Vármegyénk róm. kath. iskolái közül ezen tanszerekből kaptak az akalii, batyoki, bezerédi, esicsói, egregyi, felsőpáhoki, kapolcsi, kővágóörsi, mindszentkálai, nagyörbői, óhidi, szalapai, rendesi, szegvári, szentbékálai, udvarnoki, végedi, vindornafoki róm. kath. iskolák.

Kegyetlen férj. Zságor Mihály palinoveci lakos nejevel, Vrabely Máriával folytonos perpatvarban élt. A férj egy kicsit korhely, az asszony nyelven; nem esoda, hogy nem tudtak összeférni. Zságor elhatározta, hogy élete párját elteszi láb alól s elküldi a más világra. Tervének megnyerte özv. Szabol Mihályt, akinek házasságot ígért. A két büntárs azután az asszonyt megkötözte, hurkot vetett a nyakára s fel akarta akasztani a mestergerendára. Az asszony azonban rettenetesen sikoltozott s a lárma összeesődült a nép s a halálra szánt áldozatot megmentette.

Szüret. A szüretet országszerte befejezték. A termés mindenütt a reménységen alul maradt. Minden borvidéken panaszkodnak, hogy a termés sem mennyiségileg sem minőségileg nem érte el a várt eredményt. Különösen a mennyiség ellen erős a panasz. Zalában a legtöbb helyen az ideai termés a tavalyinak felét is alig éri el. Kivételt képeznek a homoki szőlők, amelyeken helyenként nagy termést szürettek. Az árak a rossz termés dacára, nyomottak. A gyengébb minőséget egyáltalában nem veszik; a középminőségű must 20-32 fillérért kel s 50 fillérnél magasabb ár a legjobb minőségűnél sem fordult elő. Az ideai szűk termést legelőbb az áprilisi fagyos, hideg időjárásnak tulajdonítják s ebben van is némi igazság; de másrészt tény az is, hogy eléggé nedves tavasz és nyár után, a szüretet megelőző hatheti, csaknem kánikulai időjárás dacára a fürtök a legkedvezőbb fekvésekben sem értek be teljesen, sőt sok helyen a venyige sem oly erőteljes, mint várható volna s amely a jövő biztató reményével kecsgetné a gazdákat a jelennek szegénységében. Az ideai bor minősége sokkal jobb lesz a tavalyinál, bár általánosságban nem állja ki a versenyt az 1901-iki évvel.

Balatoni gőzhajózás. November 1-től kezdve a hajózás beszüntetéséig a balatoni gőzhajók már csak Boglár és Révfülöp között fognak közlekedni, még pedig naponként kétszer. Bogláról indul déli 12 ó. és d. u. 4 ó. 15 p.-kor. Révfülöpről reggel 9 ó. 40 p. és d. u. 3 ó. -kor. Ezenkívül november hóban minden szombaton és vasárnap a nevezett két állomásról a hajó Badaesonyt is érinti, érkezik Badaesonyba délen 1 ó. 40 p.-kor., indul onnét d. u. 2 órakor.

Az ügyvédek nyugdíjintézete. A budapesti ügyvédi kamara két évtized óta fáradozik azon, mikép lehetne az ügyvédek részére nyugdíjintézetet létesíteni. E célból törvényjavaslatot készített, mert az igazságügyminiszter kijelentette, hogy hajlandó a kérdést törvényhozási uton szabályozni. A kamara a javaslatot elkészítvén, dr. Szivák Imre, a kamara elnöke, a törvényjavaslatot az indokolással együtt az igazságügyminiszterhez betérjesztette, egyúttal véleményezés céljából megküldik a vidéki ügyvédi kamaráknak is. Ha a tervbe vett nyugdíjintézmény megvalósul, úgy a magyar ügyvédi kar lesz a kontinensen az első, amely önjerejéből ezt a fontos intézményt életre hívta s ezzel nagy szolgálatot tesz a hazai ügyvédségnek, de a jogkereső közönségnek is.

Szociálpolitikai előadások. A Magyar Gazdaszövetség már megtette az előkészítő lépéseket

a községekben a tél folyamán tartandó szociálpolitikai előadások tárgyában. Minden olvasóköri, szövetkezeti, vagy gazdakör, mely tagja a Magyar Gazdaszövetségnek, készen fogja megkapni a felolvasáshoz szükséges anyagot s csak felolvasóról kell gondoskodnia. Azok a felolvasók, kik nagyobb hallgatóság előtt tartják felolvasásaikat, tiszteletdíjat kapnak. Az előadások esténként vagy vasárnap délutánonként az iskolákban tarthatók. Előadókat legalkalmasabbak a lelkészek, tanítók, birtokosok, gazdatisztek s értelmes földmivelők. Azok, kik a felolvasások tartására vállalkoznak, jelentkezzenek a Magyar Gazdaszövetségnél, (Budapest, VIII., Baross-utca 10 sz. alatt.) Ugyanitt jelentkezhetnek azon szövetkezetek, olvasóköri és gazdakörök, melyek a Gazdaszövetségbe lépni óhajtanak. A Magyar Gazdaszövetség által készített felolvasások: a terményértékesítés szervezésével, a hitelviszonyok javításával, az adósságok konverziójával, a földmivelők védelmére szolgáló intézkedésekkel, a falusi élet nemesítésének módjaival, jótékonyági és közegészségügyi kérdésekkel, a mezőgazdasági ismeretek népszerűsítésével s más aktuális kérdésekkel fognak foglalkozni.

Halálozás. Kozma Nándor, aki egy évvel ezelőtt végezte a zalaegerszegi kereskedelmi iskola felső osztályát, hosszas szenvedés után, 21 éves korában Ráczkánisán a szülői háznál elhunyt. Béke a korán elhunyt ifju poraira!

Bérmentesítetlen levelek portója. Hogy a közönség a levélpostai küldemények után a kézbesítés alkalmával fizetendő postadíjak (portó összegek) iránt mindenkor kellőleg tájékozva legyen, a kir. posta hivatalok a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények (levelek, levelezőlapok, nyomtatványok, kereszt-kötésű küldemények, áruminták és üzleti papírok) után beszedendő portó összegeket f. évi november 1-től kezdve portójegyekben röjják le, illetve a portó összegének megfelelő értékű portójegyeket ragasztanak föl magára a bérmentesítlen, vagy elégtelenül bérmentesített levélpostai küldeményre. F. évi november hó 1-től kezdve a közönség csakis azon portó összegnek beszédésére, tekintve a posta hivatalokat, illetve levélhordókat köteles, a melynek bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített fentebb említett levélpostai küldeményekre felragasztott megfelelő portójegyvel vannak kiróva; az ily jegyek nélkül követelt portó megfizetését pedig tagadja meg és a levél borítékát (a küldemény burkolatát, kereszt-szalagját) küldje be bérmentesítetlen levélben bármely posta- és távirda igazgatóságához.

Hogyan lehet vénségig friss, jó egészségben maradni! Ezen problémával már nagyon sok tudós és orvos foglalkozott. — Ismeretes, hogy a testi és lelki épség főtenyezője a rendszeres gyomor. Az igazi szer, mely a beteg gyomrot egészségessé és erőteljessé teszi, melynek feltétlen gyógyerejű hatása az összes gyomorbetegségek ki-probáltatott, a valódi „Brady“-féle máriacelli gyomorseppek. Aki csak egyszer is használta, az valóságos kincs gyanánt állandóan tartja házában. Utánzatoktól nagyon kell óvakodni és kérjen mindenki világosan „Brady“-féle máriacelli gyomorseppeket.

Az osztálysorsjáték véghuzása alkalmával a 602.000 K nyerevény és díj az előnyösen ismert Beifeld József bankáza (Budapest, Károly-körút 1.) által $\frac{8}{10}$ -ban eladott 36037 számú sorsjegyre esett. Örvendetes, hogy mind a 8 sorsjegyet szegény munkások vásárolták, kik most egyszerre gazdag emberek lettek. I. osztályú sorsjegyek ezen szerencsés főelárusítónál már most kaphatók.

A szerencse árjában. A szerencse hullámzása hasonlít a patak áldáshozó folyásához, mely ellátja a partmentét a létfontartáshoz szükséges életnedvvel. A szerencse folyása is szerencsét hoz azoknak, akik a szerencse partján várják az áldáshozó vagyont. Csak ki kell vetnünk hálónkat és idővel beleakad a szerencse hullámai között a létfontartáshoz szükséges kincs, melyre mindnyájan vágyakozunk. Az osztálysorsjáték minden egyes huzása ilyen hullámzást mutat, mert bármely huzásnál sok és igen nagy nyerevényt juttat a játék folyása a szerencsés nyerevének. Csak kitartással kell várakoznunk, míg a szerencsét a hálóval kiemelhetjük s akkor éppen oly örömmel élvezhetjük a nagy nyerevényeket, mint azok a szerencsés játszó, akik rövid 6 hónap alatt a 600.000 koronás nagy

jutalmat, a 100.000, 90.000, 60.000, 50.000, 30.000 és több nagy nyereséget nyertek Török A. és Tsa. bankházában, Budapest, Teréz-körút 46/b. szám alatt. A sorsjegyvásárló közönség bizalommal vásárolhatja a sorsjegyeket e szerencsés bankházban.

Trachomások a csáktornyai járásban. A csáktornyai járásban a trachoma orvosok befejezték a trachoma vizsgálatokat. A vizsgálat adatai szerint a járás 42.826 lakosa között 441 trachomás beteg van. Legtöbb ilyen beteg van Órség községben, ahol a trachomás betegek száma 96. A járás 69 községe közül 50-ben van trachomás és csak 19 község mentes ettől a betegségtől. A legjobb viszonyok e részben Muraszterdahelyen és Királylak környékén vannak. Ha a járás trachomásainak számarányát az egész járás lakosságához viszonyítva, százalékban fejezzük ki, úgy az 1.05%-ot tesz ki, ami bizony szomorú állapot, mert eszerint a csáktornyai járásban minden századik ember trachomás.

Az építő-ipari téli tanfolyam a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (Budapest, VII., Csömöri-út 74. sz.) november 3-án nyílik meg, a beiratás október 20—28-ig tart. A tanfolyam négy téli félévre terjed; a végbizonyítvány három évi utólagos gyakorlat mellett jogot ad a kőműves, a kőfaragó vagy az ásmesterség önálló üzésére. Szükséges iratok: 1. keresztlevél. 2. A végzett iskolai osztályokról szóló bizonyítványok. 3. Iparhatóságilag hitelesített bizonyítvány legalább egy évi gyakorlatról. 4. Másodszori himlőoltásról szóló és 5. erkölcsi bizonyítvány. — Egy év folyamán összesen 28 koronát kell fizetni.

Mult hetivásárok. A folyó hó 9-én megtartott hetivásárra felhajtottak 560 darab sertést, eladtak közülök 370 darabot. Szarvasmarhákból felhajtottak 189 darabot s eladtak belőlük 80 darabot. A folyó hó 16-án megtartott hetivásárra felhajtottak 500 darab sertést és eladásra került 200 darab. Szarvasmarhákból felhajtottak 135 darabot, eladtak közülök 70 darabot.

Talált tárgy. F. év július havában Ollár és Zalaszentiván közötti országunton az alibánfai temető közelében egy kézi táskát, benne egy bőr erszény és egy kis kendővel, találtak s átadták a rendőrségnek, a hol jogos tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferenc József keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

Állategészségügy vármegyénkben. A földmivélségi m. kir. miniszterium részéről kibocsátott hivatalos kimutatás szerint f. hó 18-án vármegyénk területén 1 községben lépfene, 1 községben veszettség, 53 községben ragadós száj- és körömfájás, 4 községben ivarszervi hólyagos kiütés, 2 községben rühkór, 13 községben sertésorbán, 43 községben sertésvész esetek fordultak elő.

Irodalom.

Borászati Lapok zsebnaptára az 1904. évre írta dr. Drucker Jenő a »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója. A szőlészeti szakirodalomban alig van még egy munka, mely sokoldalúság, tartalomosság, a gyakorlati élet minden igényének kielégítése tekintetében ezzel a könyvecskével versenyezni képes volna, mely fenti címmel most hagyta el a sajtót. Ez a könyvecske nélkülözhetetlen tanácsadója minden szőlőtermelőnek vagy pincetulajdonosnak, melynek számtalan fejezete megadja minden szőlészeti kérdésre, mely a zöldasztalnál vagy a szőlőben vagy a pincében felmerülhet, a rögtönös és talpraesett feleletet. Ez a kis zsebkönyv több mint 300 oldalra terjedő szövegrészében egész könyvtárt tartalmaz dióhéjban foglalva. Ismerteti a szőlőre és borra vonatkozó összes törvényeket, rendeleteket, elvi jelentőségű határozatokat stb. tárgyalja mindazokat az állami, törvényhatósági és társadalmi szervezeteket és intézményeket, melyek a szőlészetre és borászatra vonatkoznak, tudatja azokat a kedvezményeket, melyeket szőlőtermelőink igénybe vehetnek. De a gyakorlati élet sokoldalú szükségleteinek megfelelően ismer-

teti az összes munkákat és védekezési eljárásokat, melyek a szőlők telepítésénél és fentartásánál alkalmazandók, amint hogy a borkészítés és kezelésre, borpárlat, cognac, ürmös, pezsgő stb. előállítására vonatkozó gyakorlati utmutatások mind elég terjedelmesen olvashatók lenne. — A könyvecske utolsó részét képező *jegyzéknapló* módot nyújt a szőlőbirtokra vonatkozó események, teljesített fizetések, elért bevételek, leltár borkészlet stb. bevezetésére, mi által a szőlő és pince pénz és áru forgalma örökítettik meg. Ezen könyvecskében, mely immár ötödik évi ismét bővebb és az idő haladásához képest módosított tartalommal és az eddiginél is díszesebb kiállításban hagyta el a sajtót, állandó és megbízható tanácsadója talál minden szőlősgazdának. A könyvecske, mely a »*Borászati Lapok*« kiadásában (Budapest, IX., Üllői-út 29.) jelent meg és bármely könyvkereskedés útján megszerezhető, külön jegyzéknaplóval, táskával és ironnal van ellátva. Ára bérmentes küldéssel 3 K 20 f.

A magyar birodalom története. Acsády Ignác történeti munkájának eddig megjelent és nagy feltűnést keltett füzetei most már díszes kötetű egyesítve is kaphatók. Ezek, mint az egészen új esapáson haladó munkának első kötetek, Mátyás király haláláig beszélik el a magyarság történetét. De igazán a magyarságát és nem egyes osztályokét. Nincs a nemzetnek olyan eleme, melyet Acsády figyelmen kívül hagyott volna, úgy, hogy az előtt, a ki ebből a munkából ismeri meg hazája multját, egészen új távlatok nyílnak meg és megszabadul attól az előítéletől, mintha Magyarország története csak a királyok és hadakozó osztályok története volna. Nincs magyar történelmi munka, mely ilyen élesen kidomborítaná, hogy ezt a nemzetet a benne alakult néposztályok összessége tartotta fenn, hogy a földmivelő jobbágnak, az ipar és kereskedelem utódóinak épen olyan részük van hazájuk dicsőségében, mint a csatateren harcolóknak, mint a hadseregek vezetőinek. Acsády nemcsak a magyarság külső küzdelmeinek rajzolója, hanem belső vívódásainak szószólója is és híven feltűnteti azokat a változásokat, melyeken a magyar néplelek az évszázadok folyamán keresztül ment. Nemesak mint katonát és politikust mutatja be a magyart, hanem megrajzolja nagyszerű polgárosító tevékenységét is. Nyomon követi szellemi tevékenységének minden megnyilvánulását, kiterjeszkedik az irodalom, a művészet, a közműveltség minden alakulására. És megmutatván, hogy milyen súlyos küzdelmeket vívott meg a magyarság fennmaradásáért, beszámol azzal is, hogy mint használta fel a kivívott eredményeket, mint illesztett minden megszerzett követ államiságának mind magasabbra emelkedő épületébe. Megrajzolja a magyar nemzetet a haretéren, meg otthona meghitt körében, magánéletének legjellegzetesebb vonásaiban. Igazán bámulatos, hogy milyen ügyességgel tudta Acsády ezt a rengeteg anyagot világos, átlátszó képpé tömöríteni, hogy munkájának nagy tudományos értékessége mellett, mint tudja a laikus olvasót is lebilincselni. Lebilincselni ragyogó nyelvével, stílusának emelkedettségével és vonzó előadásával. Tekintetbe véve, hogy az előttünk fekvő rendkívül díszes, félbörkötésű hatalmas első kötetet (792 oldal) 2 színes térkép, 8 színes, 22 más melléklet és 298 szöveggép díszíti, ára, melyet a kiadó Athenaeum 18 koronában szabott meg, valóban olesónak mondható.

Kant. A köniagsbergi bölesész a maga kis furcsaságaival ime több, mint száz esztendő tanúsága szerint bevonult a halhatatlanságba. A köniagsbergi fiatal lányok bizonyára jóindulattal és értetlenséggel mosolyogtak a parókás kis öregre, a mikor ebéd után aranygombos sétatálcájával végigkopogott az üres utcákon, ezret lépve minden ebéd után. És még a tudósok is megmosolyogták, mikor az öregnek a papírszeletei közt rákadnak azokra a furesa feljegyzésekre, a milyen pl. az, amelyet ijedten vetett papirosra, a mikor a szolgálja neve nem jutott eszébe: »Den Namen Johann vergessen.« S ez a megmosolyogott szürke kis ember mélyebben belevészte magát a világhistóriába és az emberek emlékezetébe, mint Nagy Fridrik, vagy akár melyik hatalmasság Napoleonon kívül. A Kant képével élén jelenik meg a Világtörténet 197. füzetében, mely a Napoleon után következő reformkorszakot tárgyalja. A 12. kötetes nagy munka szerkesztője Marezali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon

illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 K; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Telekkönyvi mintatár. Szakkönyv régen részvált akkora tetszésben s régen örvendett oly gyors elterjedésnek, mint a Telekkönyvi Tisztviselők Országos Egyesületének kiadásában megjelent *Sági, Vajda-féle* »Telekkönyvi Mintatár.« Ez a kitűnő könyv rövid idő után második kiadásban jelenik meg, melyet *Sági János* javított és jelentékenyen bővített. A munka 2 kötet, mintegy 62 ív, 1000 oldal. Az első kötet könyv, a második kötet pedig 450 bejegyzést tartalmazó, hű utánzatú telekkönyvi minták kereszt-kötés alatt. Az első kötet a bejegyzéseket magyarázza, tartalmazza a telekkönyvi rendtartást. Ennek szövegében hivatkoznak a telekkönyvi minták bejegyzéseire úgy, hogy a rendtartás elvont, elméleti része az olvasó előtt megelevenedik, az elméletről egyidőben átvezetik a gyakorlati tételre. A könyv tárgyalja a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését könnyű népszerű módorban. Az ide vonatkozó szövevényes négy törvény egyszerű bemutatása helyett ügyes irállyal azoknak érthetőbbé, ismertebbé tételére, az eljárásban rejlő előnyök nagyobb arányú kiaknáztatására törekszik. Számos telekkönyvi kérvény- és okirat-mintát mutat be, melyek nagy feltűnést keltettek, mert szakítottak az eddig ismert munkák hosszadalmasságával, fölösleges sallangoktól hemzsegő kitételeivel. A könyv mindazt tartalmazza, amit igazságtügyi tisztviselőnek, községi jegyzőnek, közigazgató, ügyvédnek, pénzügyi tisztviselőnek és a joghallgató ifjúságnak telekkönyvi szempontokból tudniok kell. A könyv tartalmával, irállyal, terjedelmével, rendkívül izléses kiállításával a telekkönyvi irodalomban egyedül áll. A két vaskos kötet előfizetési ára 8 K, díszkötésben 10 K. A második kiadás jogát az Országos központi községi nyomda részvénytársaság (Budapest, VI., Váci-körút 61.) szerezte meg. Ide kell küldeni az előfizetési pénzeket. Az ország minden részéből érkezett elismerő levelek mellett az igazságügyminiszterium a könyvet kedvező véleménnyel látta el, ennek alapján a belügyminiszterium is pártolásra ajánlotta.

A Kert, a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap, f. évi 20. számának tartalma: konykertészet, gyümölcsészet, díszkertészet, tárcsa, méhészet, közletről és távolról, lugas, faiskola, világszemle, hírek. A havonként kétszer megjelenő szaklapnak előfizetési ára egész évre 6 K, kertészek részére 4 K. Előfizethető a lap kiadóhivatalában (Budapest, VII., Rottenbillert-utca 33. sz.)

Napoleon után.

(A reformok kora.) A Nagy Képes Világtörténet XI. kötete. Írta: dr. Marezali Henrik. A Franklin-Társulat és a Révai Testvérek irodalmi intézet egyesült kiadása. Ára 8 frt.)

A világtörténetek nagy kötetiben a száraz adatokat böngészve, mindig mély lírai érzés vesz rajtunk erőt. A kandalló előtt, a villanyvilágítású szobában, a perzsa szőnyegek és a modern félhomály között egyszerre megdobban valami a kerges ingpáncél alatt, mikor a Sappho sorsát olvassuk vagy verseinek egy-egy töredékére nyitunk rá. Oh gyönyörű kora az ifjúságnak és szerelemnek, a mikor az istenekről mesék keringtek, szerelmes leányok a földre várták őket s az erdő és a levegő tele volt suhogásukkal s a tenger habomlása alatt Neptun kocsija vágatott. A szent fák és a szentelt ligetek naiv miszticizmus; a templomok márvány oszlopsora, azok az áttekinthető épületek, a mikre rá nézve, céljuk és belső elrendezésük egyszerre nyilvánvaló lett, a nagy hegyormok, a mik nem takaródtak be szürke földdel, hanem éleiken kiült a tarka márvány; a fák, a mik a maguk kényére nőttek s virágot és gyümölcsöt együtt termettek az embereknek: mindezek oly természetesen és egyszerűen voltak, — mind az ember barátai, mintegy önként támadva elő a természetből, a hogy a tudomány és a művészet is szinte önként született akkor az értelemről és az érzésről.

És aztán a renaissance a maga mesébe illő pompájával, a mikor a gazdagság és az emberi értelem mindenki gyönyörűségére kivirágztatja a követ, hogy századokon át el ne hervadjon s a mikor a hit és érzés csodái tele-ragyogják a mesterek vázsnait; a mikor épületek épülnek, a miken Róma, a függőhidak és caesari paloták Rómája, esodálatba esett volna; a mikor fénykorára jut a legnagyobb hatalom és legnagyobb szervezet, a melyet az emberi történet ki bír nyomozni: a pápaság; a mikor városok támadnak elő a földből és a tengerből, a föld és az ember dicsőségére, hogy Alfieri méltán mondhatta: »Az emberi növény egyszer nőtt nagyra, akkor is a XV. században, akkor is Itáliában.« Aztán a reformáció komor ideje, a hitviták és zsinatok, az emberiségnek az a nagy magába szállása és elkomolyodása, a mik a gót templomok kőcipkéiben és kővirágos oszlopaiban, sötét, szines üvegű ablakaiban testesülnek meg, az önmagunknak való felelősség csodálatosan nagy érzése, a mikor mély bűntudat hamut szór a régi szép szöke germán hajkoronákra.

És a francia forradalom nagy zürzavara, melynek terve a költők agyában fogant és mely az eltörölhetlen emberi jogokat produkálta s melynek minden háborgása és majd minden eredménye a Napoleon császárságába szűrődött le, a ki, mint egy ó-kori hős, a félvilág életét magába szívta, s mint fél Semiramis, egy fél század történetét kapcsolta nevéhez. Az ilyen korok mellett úgy ellapulnak a következő szűk kis időszakok, mintha azokban semmi sem történt volna s a nagy rázkódások után olyan halálos esend következik, mint a középkor bizonytalanabb és homályosabb századaiban.

A Napoleon korszaka után is tompult esőndesség következett. Szinte hajlandók volnánk azt hinni, hogy az emberek évtizedeken át csak az akkor támadt eszmék és dolgok eltanulásával és megvalósításával foglalkoztak. Pedig ebben a korban nagy emberek éltek és nagy találmányok íródtak a történelem lapjaira. Königsberg utcáin ekkor sétált aranygombos páleikájával délutánoként Kant, ekkor dolgoztak esőndes szobáikban Fichte és Hegel, Weimarban Goethe már írta Faustot és a hí Eckermann szorgalmas jegyezte a Mester beszélgetéseit. Egyetemi tanszékéről a 30 éves háborút magyarázza Schiller, a kereszténység szellemét tanítja a forradalom vihara elől Amerikába menekült Chateaubriand. Már írja gyönyörű *Child Harold*-ját s *Manfréd*-jét a *Don Juan* mestere, Byron, a ki aztán a görög szabadságerért vérzik el. Laplace már fejtegeti az *égi mechanikát*, Montesquieu vizsgálja a *törvények szellemét* s megjelenik az újabbkori história atyja, Ranke. Comte Ágosttal pozitív alapokra lép a filozófia s a két Humboldt munkáiban diadalát üli a természettudomány. A politikai életnek a bécsi kongresszus és a szent szövetség építenek új alapokat. Franciaországban a restauráció, Angliában az ir kérdés foglalkoztatja a kedélyeket; megalakulnak az Egyesült-Államok, kikristályosodik a kis Belgium, gyarmati birodalmának alapjait veti meg Anglia, szervezkedik Spanyolország és Portugallia, s Franciaországban a juliusi forradalmat a polgárkirályság váltja fel. Németország az egyesülés vágyától ég Európa közepén; Keleten a keleti kérdés fejlődik, a Balkán forrong és Magyarország történetének új stádiumába lép. A küzdelmeket a nemzet legnagyobb költői díszítik, Goethe, Schiller és Heine, Béranger és Victor Hugó, Vörösmarty, Eötvös, Kölcsey. A nagy férfiak egész sora vonul el előttünk: Cannig, Peel, Pitt, Thiers és Guizot, Samyl, O'Connell, Metternich és Bismarek, Széchenyi, Kossuth és Deák.

Ennyi ragyogás és fény van e névtelen kor kárpítja mögött, a mely csak első pillanatra látszik színtelenebbnek előzőinél. S ebben a korban pattan ki a mult századnak talán két legnagyobb vívmánya: a nemzetiségi eszme és a gőzös.

Ezt a kort írja meg Marezali Henrik dr. a Nagy Képes Világtörténet legújabb, immár XI. kötetében. A mit a magyar részről mond, az alapos és szép, gazdag levéltári kutatások, Széchenyi napló kiadatlan részének számos helye jut benne először szóhoz. A kötet kiváló helyet foglal el történet-irodalmunkban s a Világtörténet kötetek között.

Blúz-selyem 60 kr.-tól 11 frt 35 kr.-ig meterje — legújabb divat! — Bérmertve és már vámmertesen házhoz küldve. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára, Zürich.**

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammo nkint

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza	»	7.05	7.15
rozs	»	5.50	5.70
árpa	»	5.50	6.—
fehérbab	»	5.10	5.30
tarkabab	»	7.50	8.—
hajdina	»	5.50	6.—
burgonya	»	—	—
lóher	»	—	—
bükköny	»	—	—

Felelős szerkesztő: **dr. Csák Károly.**
Társszerkesztő és kiadó: **Udvardy Ignác.**

Brady

FONTOS GYOMORBAJOSOKNAK!

Étvágyhiányt, gyomor-fájdalmakat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle

MÁRIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg 1.40 korona

Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: **BRÁDY C.** gyógyszer-tára a „Magyar Király”-hoz Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes „Spezialbrochür”,

5 korona beküldése után 6 kis üveg 4.50 korona beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bérmertve küldve. Képviselet Magyarország részére

TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertára Budapest,
Király-utca 12.

Óvakodjunk utánzatoktól! A valódi **MÁRIACELLI** gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

Halottak napjára

sírgyertyák és poháröntések

a legnagyobb választékban és olcsón kaphatók

özv. Nagy Ferenczné szappanos üzletében.

Körme-di-utca, Kovács István házában.

**Pénzt,
sok pénzt,**

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét **E 473** jelű alatt a következő címre: **Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstr.**

Rohitschi „Styria-forrás” gyógyviz.

Gyomorfekély és gyomorgörcs, Bright-féle-vesekőr, torok és gégehurut, gyomor- és bélhurut, hugasavas üledékek, cukorbetegség, Kitünő májkeményedés, gyogyeredmény! májbajok ellen.

Nagybani raktár Budapestén:

Hoffmann József, Báthory-utca 3. sz.

Hirdetmény.

Gróf Széchenyi Béla ur őnagyméltósága pölöskei erdőgazdaságánál (Zalamegye, vasuti állomás Zalaszentmihály és Bak)

68 hold bükk-, cser- és gyertyánfából álló szálas erdő

eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Bernard Vilmos főerdész
Bak (Zalamegye).

Alapított 1878 évben.

Kitüntette az ezredéves kiállításon 1896.

Alulírott vagyok bátor a t. közönség szíves tudomására hozni, hogy az **Ujváros-utca 24. sz.** alatti raktáramban készletben tartok minden, a legújabb styl és színben saját műhelyemben készült

Cserép kályhakat, kőszén-, fa-, coaks stb. tüzelésre, töltő- és szabályozható, huzamosan égő kályhakat, öntött vas vagy samotte betéttel, úgy szinte cseléd lakhoz szükséges egyszerű szemes kályhakat, csinos kivitelben s jutányos ár mellett.

Elvállalom továbbá bármiféle rajz és szín szerinti kályhák, kandallók, takaréktűzhelyek, kerti állványok, virágvázák stb. elkészítését.

Javításokat a legnagyobb gonddal esz-közöltetek s jutányosan számítok.

Szíves megkeresést kérve maradtam tisztelettel

PITTERMANN ISTVÁN

agyag kályha készítő.

Epen most jelent meg a
„Borászati Lapok“ zsebnaptára
az 1904. évre

írta **dr Drucker Jenő** a »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének« igazgatója és a »Borászati Lapok« felelős szerkesztője.

Minden szőlősgazdának nélkülözhetlen, mert mindent tartalmaz, amit a gyakorló szőlős gazdának tudnia kell.

Ára díjmentes küldéssel 3 K 20 fillér. Igen díszes, tartós kiállítás. Terjedelmes jegyzéknapló, notesz, táska és irón mellékelve!

Kapható a »Borászati Lapok« kiadóhivatalában (Budapest IX. Üllői-ut 25.) és minden könyvkereskedésben.

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgáltsa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől.
Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér.
Kapható gyógyszerárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszteriumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

Egy jó házból való fiu
tanoncnak felvétetik
UNGER ANTAL könyvnyomdájában
= **Zalaegerszegen.** =

4427. sz./kü. 1903.

A zalaegerszegi kir. ügyésztől.

Árlejtési hirdetmény.

A felügyeletem alatt álló zalaegerszegi kir. törvényszéki és a hatóságom területén levő tapolezai, sümegi és alsólendvai kir. járásbirósági fogházakban letartóztatottak rendes élelmezésének, valamint a betegek számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltató élelmi szereknek **1904. évi január hó 1-től kezdődőleg 1-estleg 3 évre** leendő együttes biztosítása iránt a zalaegerszegi kir. ügyészség hivatalos helyiségében

1903. évi november hó 9-én délelőtt 9 órakor

zárt ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli tárgyalás fog tartatni, miről a vállalkozni kívánók azzal értesítettek, hogy az 1 koronás bélyeggel ellátott és az alábbi kellékeknek megfelelően kiállított és felszerelt zárt írásbeli ajánlatokat a tárgyalás megkezdéséig az alulírt kir. ügyésznél adják be.

A később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban számokkal és betűkkel kiírva külön ajánlat teendő:

1. a rendes étadagra nézve 56 dgr. kenyérral együtt;

2. külön az 56 dekagrammos kenyér adagra nézve;

3. a betegek részére kiszolgáltató ételre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz viszonyított százalék leengedés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpénz összege 1000 koronában állapítatik meg, mely készpénzben, vagy biztosítékul elfogadható értékpapirokban az ajánlathoz melléklendő, a szóbeli árlejtésben résztvenni kívánók által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő.

A még le nem bonyolított más hasonló vállalatoknak letétben levő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A piaci árak alapján számvevőileg megállapított kikiáltási ár:

1. a rendes étadagra nézve, beértve 56 dgr. kenyeret is 33 fillér,

2. külön 56 dekagramm kenyér adagra nézve 11 fillér.

A beteg étadagok kikiáltási áraitól, valamint az árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesülés szerezhető s az árlejtési feltételek ismerete, valamint az, hogy ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlítendő.

Zalaegerszeg, 1903. évi október hó 21-én

Schneider Gábor

kir. ügyész.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályozóval. **A legmagassabb munkaképesség garantálva.**

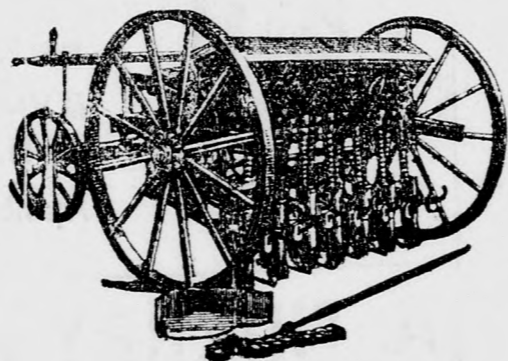
Hydraulikus sajtók, különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrítők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó-gépek, legújabb szabad. önműködő „SYPHONIA“ fa és szőlővessző permeterzők, a szegecs és tormáncs valamint a vértetű kiirtására.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa

„AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerekek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket, szena- és arató-gereblyék, szena-forgatók, szena és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurők, ekék, hengerek, boronákban és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jótállás mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági géppárak, vasöntödékek és ekegyarak

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntette több mint 500 arany, ezüst éremmel stb. az összes nagyobb kiállításokon. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek.

szőlő ekék

PÜRGO

Órák, ékszerek
RÉSZLETFIZETÉSRE
is, olcsó szabott áron
SERÉNYI
órás és ékszerész
Budapest, Erzsébet-körút 28. l. em.
Főútlal: II. Fő-utca 21. sz.
Képes árjegyzék
kinyom.

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb
a KRIEGER-féle
RÉPARATOR
1 üveg 2 korona.
Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

Ha őszül a haja,
használja a
„Stella“
vizet, mely nem fest, hanem a
haj eredeti színét adja vissza.
Üvegje 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
gyógyszerárban, 6 cs. és kir.
fessége József fűh. udvari szállítój.
BUDAPEST,
V. SZABADSÁG-TÉR.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
A vérgyógyítás biztos gyógymód: asthma, szív-,
gyomor-, ideg- és bőrbaj, aszihúds, elmezavar ellen.
E gyógymód megátapítója:
Dr. KOVÁCS J. FŐVÁROSI ORVOS
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÚT 18. I. EM.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
fényképezési és festészeti műtermében
BUDAPESTEN, VII. KER., KEREPESI-ÚT 30. SZÁM.
!!! Régi kis képek után is sikerült nagyítások!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakszere-
rtien, pontosan és legolcsóbban közöltet
az összes bel- és külföldi lapokban,
valamint naptárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
Tulajdonos: **Leopold Gyula** szerkesztő.

Megjelent az új X-es számú
YOST MODELJE
ESZMÉNYI TÖKÉLETESÉGBEN
KÉRJEN PROSPECTUST A
„YOST” IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁGTÓL
Budapest, NEW-YORK palota.

PLATSCHKEK VILMOS
elismerett legsolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruház
Budapest, IV., Központi Városház.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Hegység).
Kittűnő hegyi fekvésben, pormentes és szélétől védett, 200 kilo-
méternél több jól ápoltt, regényes hegyi utak. Szigorúan indivi-
dualizáló szakorvosi kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
betegszobák hygienikusan a legtökéletesebben vannak beren-
dezve. Kittűnő ellátás, mérsékelt árak. Az intézet egész évon át
nyitva van. — Prospektus és felvilágosítással szolgál:
a dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Pályaudvar)

Étvágytalanság, hányinger, fejtá-
jás, gyomorhajók ellen osodítható a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
Ára 1 korona. Pótlán 6 üveg bérmentve.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

INGYEN — és bérmentve —
küldi a —
„HÖLGYEK
TITKÁRA”
füzetet kívánatra mindenkinek

PÜRGO

IFJ. STETKA PÉTER
okleveles mérnök
mérnöki irodája
Zalaegerszeg, Kossuth Lajos-utca
(Botfy-féle ház)

Elvállal földméréseket, tagosításokat,
parcellázásokat, gazdasági épületek, lakó-
házak tervezetét; szakértői szemléket, becs-
léseket.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés:

Köhögés, rekedt-
ség és elnyájkáso-
dás ellen gyors és
biztos hatásuak
Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.

Kapható Zalaegerszegen: **Kaszter Sándor, Dr. Klein Lajos, Sümegen:**
E. Dervarics István, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerárakban.

MEGHIVÓ.

Tisztelettel felkérem, hogy a »Pécsi
Lóverseny-Egylet«-nek
— f. hó 30-án d. e. 11 órakor —
Pécsett a vármegyei székház közgyűlési
termében tartandó
ősi rendes közgyűlésén
megjelenni sziveskedjék.
Pécsett, 1903. évi október hó 21-én.
Perczel Dezső
elnök.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgató választmány jelentése az
egylet működéséről.
2. Esetleges indítványok.

Keil-lakk

legkittűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér »Glasur« fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képkeretnek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.

ad. 9852/tkv. 1903.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a *Dr. Kele Antalné* szül. Gombossy Rózsa végrehajthatónak *Novák Mihályné* szül. Hajgató Hermin végrehajtást szenvedő ellen az árverés 1000 K tőkekövetelés, ennek 1902. január hó 1-től járó 8% kamatai, a félévi kamatok 8% késedelmi kamatai, 75 korona 60 fillér eddigi, ezuttal 25 korona 30 fillérben meghatározott költségek kielégítése végett a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a zalaegerszegi 244. számú tjkben felvett ingatlanokból a végrehajtást szenvedett nevén álló következő jutalékokra: a + 289. hrszám alatti $\frac{1}{5}$ részére 2774 korona, a + 2128. hrsz. alatti $\frac{1}{5}$ részére 26 korona, a + 2693/b/2. hrsz. alatti $\frac{1}{5}$ részére 67 korona, a + 2111/a hrszám alatti $\frac{1}{5}$ részére 28 korona, a + 290/b hrsz. alatti $\frac{1}{5}$ részére 4 korona; II. a zalaegerszegi 1398. sz. tjkben felvett + 2107. hrsz. alatti ingatlanból a végrehajtást szenvedett illető $\frac{1}{10}$ részre 52 K ezennel megállapított kikiáltási árban, úgy azonban, hogy a 3667/tk. 96. szám alatt Horváth Alojzia Hajgató Ferenecné javára mindkét tjkben bekeblezett haszonélvezeti jog a árverés által nem érintetik, elrendetetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi január 19-ik napjának d. e. 10 órájkor Zalaegerszegen a tkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adani.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsáának 10%-át, vagyis 277 K 40 f, 2 K 60 f, 6 K 70 f, 2 K 80 f, 40 f, 5 K 20 f-t készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 48. §-a alatt jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni

A királyi törvényszék mint tkvi hatóság.

Zalaegerszeg, 1903. évi október hó 7-én.

Rutich, kir. tvszki bíró.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házaszer, a mely már több mint 34 év óta megbízható bedörzsölésűl alkalmazatik kőszvények, csúznál és megfázásoknál.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csakis eredeti üvegeket doborozokban a „Horgony” védjegyvel és a „Richter” cég-
jegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
árban a legtöbb gyógyszerárban kapható.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél
Budapesten. **F. Ad. és társa,**
céház. és kir. hávari szállítók.
Budapest.

Egy elsőrangú életbiztosító-társaság

Zalamegye részére fix fizetésre és járulékra

üzletszerző ügynököket

keres.

Ajánlatok L. L. 9.565. alatt
Haasenstein és Vogler céghez Buda-
pestre intézendők.**Amerika.**Indulás Havre-ből minden szom-
baton. Utijegyek a

francia vonalnál.

Jó és olcsó átszállítás. Kitűnő ellátás
borral és likőrrel. Bővebb felvilágo-
sítást ingyen ad a

francia vonal.

Bécs, IV. Weyringergasse No 8.

Az Orsz. Gazd.
Munkás- és
Cselédség-
pénztárt ajánljuk
jó indulatába.
Ismeresse ezt
az intézményt
a nép körében.
Biztosítsa cselé-
keit ezen segély-
pénztárnál.

Kiváló szerencse Töröknel! Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyere-
ményénél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5
hónapban a**3 legnagyobb nyereményt és pedig:**a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt.

— A most következő nagy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény
jut és egy hatalmas összeget,**14 millió 459.000 koronát**
sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.**A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben****1.000.000 korona.**Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a**80.000**, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

 $\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy korona 1·50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1·50 vagy korona 3·— $\frac{1}{2}$ » » » 3·— » » 6·—; $\frac{1}{1}$ » » » 6·— » » 12·—A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése**
ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 2-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**II. fiók: **Muzeum-körut II/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-
jegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.Az összeget korona összegben {
utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.) } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím: